Ч. 58 (14.601.) Львів, середа 17. березня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Непокликані „місіонарі".

Пишуть нам з Бережанщини:

Відомий зі своїх „подвигів" писар волости Мала Плавуча — Томаш Хлоста, родом з Ченстохови, завзявся per fas et nefas побільшити мале число парохіян римо-катол. ксьондза Фр. Волощука з Малої Плавучі. З тою метою вибрався перед кількома днями до с. Цецори і давай здобувати нові „душечки". Зайшов до хат Данила Баяка і Дмитра Вальчишина, зачав списувати урядові протоколи та доказувати, що ці родини ще за діда й бабці були римо-католиками, хоч вони всі є і бажають залишитися греко-католиками, бо в цьому обряді всі були охрещені. За кілька днів закликав Хлоста Дмитра Вальчишина до канцелярії волости у Малій Плавучі і в гострий спосіб доказував йому, що він є поляк і таким мусить бути!

Тепер управа волости Мала Плавуча покликується на зарядження бережанського старовства з дня 16. XII. 1936. ч. А—16 та домагається від парохіяльного уряду у Великій Плавучі видачі метрик для згаданих родин, а також ще й для інших.

Що скаже на ці „місіонарські" подвиги Томаша Хлости з Ченстохови Міністерство Віроісповідань та Внутрішніх Справ??

Бої в Еспанії.

ПІД МАДРИДОМ.

Як повідомляє національне командування, червоні намагались атакувати національну „дивізію Мадриду" над Харамою, уживаючи совітських позвів. Національні війська відбили наступ з великими втратами, знищили два позви та з ентузіязмом заняли ворожі становища.

Авас стверджує, що погода поправилася, що помітно оживило операції. На ґвадаляхарському відтинку йдуть завзяті бої, артилерія бере в них поважну участь.

НА ПІВДЕННОМУ ФРОНТІ

Національне командування повідомляє, що відділи південної армії посуваються на відтинку Кордови скоро вперед та м. ін. заняли село Алькарасехос. Відворот червоних безладний, міжнародня бриґада розбита — один з її курінів здесятковано. Побоєвище покрите тілами червоних.

У ПОВІТРІ.

Авас подає: На ґвадаляхарському відтинку мисливські літаки пробили шлях для бомбовиків, що скинули чимало вибухових матеріялів на становища червоних, зокрема на шляхи, що ними йшли резерви.

Національні літаки збомбардували летунський майдан у Барахас та знищили літаки, що там були. Крім того підчас бою національні літаки зістрілили 4 ворожі апарати, національна артилерія — 2.

Валенсійське міністерство летунства подає, що червоні літаки бомбардували національні становища під Мадридом. Заатакували їх національні літаки, з яких один зістрілено, другий ушкоджено.

МОРСЬКІ КОНВОЇ.

Як подає міністерство маринарки з Валенсії, минулого тижня червона фльота конвоювала і хоронила на великому просторі 6 великих торговельних кораблів з вартісним вантажем, що плили до атлянтійських і середземноморських пристаней.

МАДРИД БЕЗ ВОДИ.

Як повідомляє радіостація з Бурґосу, комітет оборони Мадриду означив порції води, що їх мають видавати населенню столиці та передмість.

ПОСЛА КУБИ В МАДРИДІ ТАКИ ЗАМОРДУВАЛИ.

Радіостація з Бурґосу повідомляє, що шарже д' афер у Мадриді Пічарда замордували анархісти; він не помер природною смертю, як подає офіційний комунікат червоних. Є це пімста анархістів, бо Пічардо помагав національним утікачам.

Польсько-литовське питання

У ЛИТОВСЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Авас подає з Ковна: Відповідаючи на інтерпеляцію про литовсько-польські взаємини, литовський міністер закордонних справ Лазорайтіс заявив, що мін. Бек сказав йому таке: Польська публична опінія готова визнати незалежність Литви, тому він очікує відповідного жесту з литовського боку; а щодо того жесту не дійшло, Литва відповідальна за теперішню ситуацію. Інтерпретуючи ту заяву мін. Лазорайтіс висловив здивування, що мін. Бек забуває, що литовсько-польська проблема зводиться до справи Вильна, яке обсадили поляки. Та литовці не погодяться на те, щоби доконані факти обовязували замісць права. Шкода, що в Польщі не зясовують собі, які почування викликує це у литовців. Того почування не заспокоять поляки ніякими заявами, лише виразно висловленою готовістю розвязати виленське питання шляхом плебісциту. Згадуючи про протилитовські переслідування у Виленщині висловив Лазорайтіс погляд, що польський уряд не змагає до розвязки польсько-литовського питання. Методи польської адміністрації є тим більше жахливі, що — як учить історія — литовці ніколи не подавалися перед гнобителями.

Азійський пакт.

Як подає льондонський кореспондент паризької „Енформасіон" іракійський посол з Анкари заявив, що „азійський пакт" між Туреччиною, Іраном, Іраком та Афґаністаном підпишуть мабуть на весну. До того не дійшло дотепер з огляду на непорозуміння між Іраком та Іраном. Та сподіються, що їх пощастить усунути підчас переговорів, що йдуть тепер у Багдаді.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ АРАБСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Між Іраком і Трансйорданією йдуть переговори в Багдаді. У тій справі емір Трансйорданії Абдулла вислав до Багдаду свого сина зі шерифом Абд ель Меджід Гайдаром.

Завтра переїде через Дамаск делегація Іраку, що їде на переговори до Ємену.

Що має спільного Православна Церква з акцією полк. А. Коца?

Львів, 16. березня 1937.

У варшавському митрополітальному „Слові" з 14. ц. м. находимо „Воззваніє" митрополита Дениса, в якому наведене цікаве, суто політичне рішення св. Синоду з останньої його сесії. „Воззваніє" досить довге і присвячене святкуванню памяти Йосифа Пілсудського та — справі акції полк. А. Коца. Митрополит Денис інформує вірних про ідеольогічно-політичну декларацію з 21. лютого ц. р., після чого каже буквально таке: (місцимо, очевидно, в українському перекладі, бо „Слово" та всі православні „воззванія" друковані по московськи):

„...Маючи величезне значіння не тільки для синів польського народу, але й для інших, що мешкають у Польщі національностей незалежно від їх віроісповідання ця декларація як могутній заклик до творення щасливої і сильної Польщі, кличе до спільної роботи й вірних Православної Церкви в Польщі — білорусів, росіян, українців і чехів.

Тому, з уваги на подане вище, Священний Синод Св. Автокефальної Православної Церкви в Польщі, на засіданні 27. лютого ц. р. висловив радість з приводу такого поважного акту в державнім житті Польщі, заявляючи про готовість вищої православної церковної влади співробітничати в здійсненні засад декларації полковника Адама Коца для збільшення могучости та посилення слави Польської Республики.

Повідомляючи про це Преосвященних Архипастирів, Всечесне Духовенство та всіх боголюбивих вірних св. Автокефальної Православної Церкви в Польщі, гаряче закликаю всіх вас, Любі в Христі Отці, браття й діти, щоб повинуючись голосові Вищої Церковної Влади, щиро й з самопосвятою, цілим серцем відгукнулися на цей заклик, діяльно і жертвенно співпрацюючи в загальнім єднанні на щастя й добро нашої Святої Віри й Держави нашої".

Таким робом „Воззваніє" митроп. Дениса складається з двох частин: 1) з поклику памяті Й. Пілсудського й заяви державної льояльности, і 2) з практичного відношення до декларації полк. А. Коца. Коли річ іде про заявлювання

своєї льояльности, то це річ митроп. Дениса і св. Синоду, чи і чому вони вважають за відповідне повторити й підтвердити те, що вже заявляли безліч разів. Дозволимо собі тільки зазначити, що на справжніх польських патріотів-державників надто часте деклярування льояльности ґспо-ляками робить якраз протилежне враження; воно викликує недовіря, зроджене з цілком оправданого запиту: коли хтось дійсно є і почуває себе льояльним, то навіщо він раз-у-раз з цим виказить, начеб хотів не тільки в інших, але й у самого себе вмовити це?!

Зате становище до декларації полк. А. Коца викликує здивування іншої натури. Адже та деклярація — це вислів акції, що торкається виключно польського національного табору. Щодо цього нема найменшого сумніву: річ може йти тільки про те, наскільки ця консолідаційна національно-польська акція відібється на міжпартійній польській структурі, а через неї — на державному устрою чи на адміністраційній практиці. Однак це — діло будуччини. Покищо, повторяємо, справа торкається **польського внутрішнього терену.** Отже коли митр. Денис і Св. Синод Православної Церкви забирає в цій справі голос, то може щонайвище промовляти до **православних поляків,** яких, як відомо, є невеличка горстка (з поляків є тільки ті православні, яких батьки чи діди перейшли були на православія під натиском московського режіму, чи з якихось подібних причин; ясно, що з віднисканиям рідної державности — почався масовий поворот православних поляків до римо-католицизму). Коли ерархія правосл. Церкви говорить про „співробітництво" з акцією полк. Коца, маючи на увазі також православних не-поляків, то робить два грубі промахи: 1) непристойно вмішується до внутрішніх польських справ, від яких вона повинна стояти осторонь, і 2) зловживає іменем та повновластями своєї пастви, яка належить до ріжних національностей, що з черги мають ріжні свої власні внутрішні справи й турботи.

Знаючи польські відносини й психіку польських патріотів трохи ліпше, ніж знають її московські ерархи Православної Церкви, дарма, що перебувають у Варшаві, ми глибоко переконані, що те „воззваніе" найприкріше враження зробить саме на... провідниках і прихильниках акції полк. А. Коца. Зовсім слушно і льогічно: адже вони намагаються викувати таку **польську** національно-політичну ідеольогію, таке **польське** „вірую" і такий катехизм **польського** „я", довкола якого обєднався би політично розпорошений („здекомплєтований", як казав п. Мєдзінський) польський нарід. Чи в цьому ділі вони мають користати з помочі православних москалів, українців, білорусів, чехів?! Це булоб для них пониженням, бо такої помочі вони не потребують. Найкращий доказ, в яку незручну й немилу ситуацію митр. Денис і його оточення ставить ввесь ОЗН, вказує на це той знаменний факт, що хоч постанова Св. Синоду була ще 27. мин. міс., — уся польська преса промовчала її! Після такої „гаффи" всі члени Св. Синоду греміяльно повинніб замкнутись у черничих келіях. Але не перша це „гаффа" і не остання...

Дуже-дуже прикро, що православна церковна ерархія так слабо в цих кардинальних речах орієнтується. Дуже прикро, що вона насилу стає в ряди тих, про яких їдко висловлюється сама санаційна преса, приналежна до ОЗН: „Маратонський біг підхлібників". І як тут дотримуватись засади, щоб справи Правосл Церкви, до яких чейже в першій мірі належить її ерархія, трактувати спокійно й доброзичливо?!

—o—

Чи перед відновою пунійських війн?

Париж, 12. березня 1937.

Відомий французький письменник і політичний публіцист Пієр Домінік подає на сторінках паризького щоденника „Ля Репюблік" розмову з одним італійцем, який любується в історичних порівнаннях.

„Ви пригадуєте собі — каже мені мій італійський співбесідник — пунійські війни і славетний двобій між Римом і Картаґіною. Картаґіна мала великанську імперію в ділій Північній Африці, в Еспанії, на островах і навіть деякий час у заальпейській Галії та над цілою Ґалією по тій стороні Альп (дивлячись від Риму).

Картаґіна! Нині важко уявити собі, що це була за могутність! Картаґінці були володарями сагарської пустині; вони панували над усіма шляхами караван; їхні кораблі доходили в найдальшу европейську північ, щоб шукати за міддю в Шотляндії й амброю у Балтику, вони окружували Африку в погоні за золотом і слоневою кістю. Вони були великими купцями, великими банкирами і великими моряками. Нуміди платили їм данину, а ґалійці були їх союзниками. Все таки Рим переміг. Три пунійські війни. Два ґеніяльні мужі Гамількар і Ганібаль по стороні Картаґіни з великанськими засобами, а проте на цім морі, яке вважаємо нашим — маре нострум, — ми перемогли. Ми є завжди тими самими римлянами і знаємо теж, хто нині є тією Картаґіною".

Відновити давню велич Риму є мрією фашистівської Італії. В Англії бачать тепер італійці нову Картаґіну. Вона, ця Англія, стає на перешкоді італійським плянам. Деленда Картаґо!

Демонстративна подорож італійського диктатора до Лібії, щоб відкрити новий, довгий на 1900 кільометрів шлях, що лучить Єгипет із Тунісом — і яким можна буде перекидувати війська та може колись атакувати одночасно з Етіопії і з Єгипту Суеський пролив, що нині в англійських руках і який замикає дорогу Італії до нової її етіопської кольонії — є манїфестацією італійської сили в Африці.

Італійські зусилля йдуть у тім самім часі і проти французької імперії, якої предки ґалійці були союзниками давньої Картаґіни, а які володіють нині Тунісом, країною, що її Італія бажає прилучити до своєї метрополії.

Покищо „джентельменський пакт" між Італією і Великою Британією забезпечує „статус кво" на Середземному Морі. Однак еспанські події піддали під знак запиту цю англьо-італійську умову, як теж і угоду між Францією й Англією в навечеря абісинської виправи, яку підписав у Римі Ляваль і Мусоліні. Італійський вплив на ген. Франка може стати грізною небезпекою для морського англійського шляху до Індій, як теж перебивати комунікаційну дорогу Франції до Північної Африки.

Англія і Франція відповіли на італійську середземноморську політику масовими зброєннями — передовсім будовою нової воєнної морської і повітряної фльоти.

Нині французько-анґлійська співпраця на Середземному Морі далеко тісніша, як на европейському континенті. Чи Італія стане ворогом Анґлії ч. 1.? Тоді почалась би і нова доба в світовій політиці. Як досі, Анґлія перемогла в ході століть усіх своїх ворогів ч. 1.: Еспанію, Голяндію, Францію Людвика XIV-го, Францію Людвика XV-го, революційну Францію і Францію Наполеона I-го та Німеччину Вільгельма II-го.

Французький письменник Андре Моруа, автор знаменитої „Історії Анґлії", каже про Анґлію ось так: „Історія Анґлії є найбільше гідною подиву історією успіху з людського роду. Кілька саксонських і данських племен, заблуканих в острові на окраю Европи, змішаних з кельто-римськими недобитками та зорґанізованими нормандськими авантурниками — стали в кількох століттях володарями одної третьої цієї планети. Цікаво прослідити тайну цього величавого успіху, який можна порівняти хіба з карієрою колишнього Риму".

Французи порівнюють, як бачимо, Анґлію з давнім Римом, — італійці з Картаґіною — кожний надає назву своєму приятелеві чи ворогові, яка йому найвигідніша.

А якщо і справді воскреслиб пунійські війни, то яку ролю відігралаб у них Німеччина?

Дозволимо собі навести відповідь на це питання вже згадуваного нами Пієра Домініка: „Чи рахують італійці на німецьку поміч? Вони повинні тямити, що Німеччина й Анґлія злучені сильними традиціями. Ґермано-анґлійський конфлікт не є в природі тих двох народів. Гітлер це знає. Він навіть це написав. І я переконаний, що в дні, в якому зудариться Італія з Анґлією, Німеччина не рушиться. Вона зробить спершу тільки „аншлюс", а потім зблизиться до Трієсту і до того теплого моря, про яке завжди мріяли ґермани".

Читаючи ці рядки французького письменника, нам пригадалися слова славного німецького ґеоґрафа, професора Гайдеріха, звернені у Трієсті до першої по світовій війні прогульки в Італію віденських студентів, у якій брали участь і студенти не-німці, між ними й українці: „Гляньте, панове, — говорив нині вже покійний учений, — що за мертва пристань зробилась із Трієсту, колись цвитучого порту із німецьким запіллям".

В тім конфлікті великодержав на Середземному Морі чималі користи збивають для себе балканські держави, які збігом обставин стали важними чинниками середземноморської рівноваги. Договір Туреччини із Францією у справі Сирії, поїздка міністра закордонних справ Туреччини до Риму, майбутній і тепер приготовлюваний „джентельменський пакт" між Італією та Югославією є саме ілюстрацією тієї заплутаної дипльоматичної гри.

Але ми повернемось у цю колишню Ґалію, нинішню Францію, звідки пишемо ці рядки. Є політична максима, яка каже, що передбачувати непередбачені події, їх причини і наслідки мучить тільки непотрібно ум. У нашій черговій статті закинемо всі ті політичні міркування та опишемо „анґлійський сезон", що в повному блеску відбувається у Парижі. „Королеву Вікторію" грають у театрі Маддлен, а книгарські полиці засипані „Історією Анґлії" Андре Моруа. Не є це тільки „мистецтво для мистецтва", бо воно приготовляє водночас і потрібне для Франції політичне підсоння.

Юрій Студинський.

НА ВИХОВНІ ТЕМИ.

НЕБЕЗПЕЧНА ПОМИЛКА.

КРАЙНЯ ПОРА ЗРОБИТИ МОЛОДЬ ПІДМЕТОМ НАВЧАННЯ!

Спитали раз Гетового Мефіста, хто він властиво є? На це дав він коротку, але вимовну відповідь: „Ich bin der, der Böses will, und Gutes tut". І правду сказав.

Оцю правду, ґрунтовно перетравестовану, можна сміло прикласти до всіх сучасних теоретиків і практиків педагоґічно-виховних проблем. Якщоб про них спитати, хто вони властиво є, можнаб сміло відповісти таксамо коротко, але не менше вимовно: „Sie sind die, die Gutes wollen und Böses tun"! І булаб це правда!

Траґедія сучасного виховання та шкільництва в тому, що теоретичні основи під його орґанізацію клали люди довоєнної доби, себто найвищого розвитку парляментарного демократизму, а першу орґанізацію переводили романтики повоєнного відродження народів і держав. Ні довоєнний демократизм, ні тим більше повоєнний безпрограмовий романтизм не підходять до практичного життя.

Нові умовини повоєнного життя вимагали нової людини, з новим світоглядом, новим світовідчуванням, новою волею, новим характером, новою поведінкою. Цілі десятки літ усі життєві умовини разом могли еволюційним шляхом виплекати таку людину! Педаґоґи-романтики повірили, що школа в першу чергу і тільки школа повинна дати за одним махом цю нову людину. І це їхня траґічна помилка, що мститься на дітях і молоді по нинішній день!

Хотів я спершу назвати свою статтю „Брехня і злочин"! Але побоявся, що п. цензор не зрозуміє мене, що я пишу про загальний педаґоґічний рух у цілому світі. Рух, що не минув також і Польщі. Цей рух я називаю не інакше, як брехнею і злочином! Брехнею проти правди життя, злочином проти людської фізичної і духової природи дітей і молоді.

Вся практика сучасної школи з її засобами виховання й навчання є безстидною брехнею проти теоретичних заложень її орґанізації та небезпечним злочином проти духової і фізичної природи дітей і молоді.

Нова школа — так називають у цілому світі повоєнну школу — мала в цілій своїй теоретичній системі зробити дитину, учня підметом виховних і навчальних функцій. Тимчасом у практиці своєї праці перемінила вона безборонних дітей і молодь у жалюгідний предмет небезпечних із суспільного й біольоґічного боку експериментів.

Наукові програми повоєнної школи мали бути психольоґічні, значить, побудовані на правах педаґоґічно-психольоґічних наук, щоб полекшити духовий розвиток молоді. З тим гаслом погодиться кожна розумна людина. Булоб усе добре і в порядку, якби не стояв тут на перешкоді поважний жарт. Педаґоґічна психольоґія не є ще нині незалежною наукою. Вона не сказала ще ні одної наукової правди, а оперує самими тільки гіпотезами, що щодня майже зміняються. За молода ще це дисципліна, за мало ще зібрала досвідного матеріялу, щоб могла ставити такі непорушні права, як нпр. математика. Не знаючи непорушних прав і правд педаґоґічної психольоґії, сучасна шко-

да, не знаючи найчастіше того, порушує нормальний і здоровий духовий розвиток дитини.

Апольогети нової школи стали на становищі, що школу треба наблизити до суспільности і навпаки: суспільність треба наблизити до школи. Розумна ця в теорії думка дала у практиці життя карикатурні осяги. З дітей і молоді виросте нова суспільність. Отже зовсім справедливо, що ця молодь вже з ранніх літ повинна пізнавати це життя, вростати в нього активно. Тількиж цю думку реалізують так необережно й інтенсивно, що на батьків падають матеріяльні чинитьби в такій висоті, що суспільність не тільки нарікає на школу, але просто таки втікає від неї. Нині нема майже сили, щоб батька притягнути ближче до школи, бо життя навчило його, що крута дорога цього наближення веде через його діраву кишеню. І батько втікає від школи, а з ним утікає й суспільність. От-так фактично виглядає взаїмне наближення суспільности і школи!

Нова школа мала визволити всі розвиткові сили молоді, беручи під увагу її уяву, етичні й естетичні почування та здатність експресії. Обіцяла вона більше виховувати, а менше вчити. Тому науковий матеріял треба було очистити від зайвого балясту. Це зроблено, але сам науковий матеріял кожного наукового предмету так сильно згущено, що він став удвоє тяжчий і неприступніший, ніж у довоєнній школі.

Нові блискучі методи, завхвалювані теоретично, але неперевірені на практиці життя, стали справжнім прокляттям переходової доби небезпечних експериментів, помилок. Щоб визволити всі свої активні сили, дитина повинна бути все активна. В практиці це значить, що вона має не тільки читати, писати й вивчати дещо напамять, але до кожного предмету рисувати, малювати, ліпити, співати, компонувати, або — як говориться в педагогічній теорії, — самостійно творити! Ця „самостійна творчість" виглядає кожного дня й у кожній родині так, що дитина сидить заплакана коло книжки, батько рисує, мати малює, брат щось вирізує з паперів, а сестра ліпить (на селі з глини, в місті з плястеліни!). З такою „творчістю" приходить дитина до школи. Все в порядку!...

Найбільша брехня нової школи й педагогії в ділянці навчання чужих мов — німецької, французької або англійської. В народніх школах не вчать зовсім чужих мов, бо й... непотрібно й інтелектуальний розвиток на це не позволяє. Починають цю науку щойно в І-ійклясі середньої школи, в 13—14. році життя дитини.

І тут абсурди нової школи, нової педагогії, нових метод просто незрозумілі, смішні та злочинні! Прохаємо добре розважити. Нова метода навчання чужої мови полягає на опановуванні мови, як цілости людського явища, на говоренні й читанні. Дитина має засвоювати й опановувати чужу мову в усіх її зложених формах і виявах. Має все говорити й читати! „Добре", скажемо, „інакше й людина не вчиться мови". — Добре! Але скільки часу має на це молодь? Плян передбачує по 4 години тижнево на науку чужої мови, значить: на рік 130—140 годин, або 5¹/₂ доби! Отже в цьому часі має засвоїти й опанувати дитина чужу мову.... тисячі слів, усі граматичні та стилістичні форми, до говорів включно!

„Ні, це неможливо!" — скаже читач. Можливо, бо так є! Цього вимагає від дитини учитель, від учителя інспектор і візитатор, а від візитатора система, що є небезпечним експериментом, помилкою!

Щож виходить у практиці життя з такої організації суспільної праці школи, з такої системи і метод виховання й навчання? Ломання прав природи молоді, ломання суспільних законів!

Щоб відповісти всім тим методичним експериментам, щоб усе написати, перечитати, вивчити, нарисувати, намалювати, вирізати чи виліпити, відбути всі засідання й наради шкільного самоврядування, кіна, театри, авдиції, прогульки — мусить дитина щоденно працювати 12—14—16 годин безперервно! Якщо ще належить до якого спортового гуртка, або вчиться вдома музики, — тоді й більше годин працює!

Це діється в тому часі, коли основні закони стоять на охороні людської праці! Умового робітника не вільно примусити більше працювати, як 7 годин на добу, а фізичний робітник обовязаний найвище до 8 годин праці. Отже закон бере в оборону старших, розвинених уже громадян! А дитина, нерозвинений організм, мусить працювати 12—16 годин на добу! Де той закон, де ті сили, що взялиб невинну й безборонну молодь нашу в оборону?

Чи дивуватися нам, що при такому стані організації шкільної праці, що при таких системах і методах виховання й навчання наша молодь нидіє фізично, тупіє духово, тратить охоту до науки й до життя взагалі та вкінці деморалізується й дегенерується?!

Чому свою статю я оголошую на сторінках щоденника? Вонаж підходить більше для спеціяльного, педагогічного журналу!

Ні! Наші педагогічні й учительські кола не мають громадянської відваги напятнувати прилюдно зло! В розмовах між собою і з посторонніми людьми вони нарікають і проклинають цілу систему, що відбирає дурно в них спокій і всі сили, але в своїх педагогічних журналах вони обґрунтовують цю систему, розробляють її, бо... так каже мода! А молодь терпить, терпить, терпить...

Тут батьки, ціла суспільність мусить станути до боротьби з загальним злом. Треба заложити гострий протест проти знущання над природою дітей і молоді. Треба взяти в оборону невинних і безборонних дітей, поки ще час!

Під впливом прилюдної опінії батьків перевірять покликані чинники цілу систему виховання й навчання. Розроблять і видосконалять те, що добре, розумне, практичне і корисне, а відкинуть з неї раз на все те, чого не оправдує життя.

Крайня пора це зробити!

Крайня пора зробити молодь направду підметом навчальних і виховних функцій у школі, а не безборонною **жертвою!**

І. Ю.

—o—

Конкурс в обезпеченевім Т-ві „Фенікс".

В понеділок 15. ц. м відбулася нарада в міністерстві скарбу у справі обезпеченевого Т-ва „Фенікс". На нараді розглянули нове положення, що виринуло після відкинення соймом законопроекту про ліквідацію Т-ва „Фенікс". Єдиною можливою розвязкою цієї заплутаної справи вважають оголошення конкурсу.

МАРҐЕРІТА САЛЬВАТОРІ.

Мавританська скриня.

Скриня була досить велика, така, що могла помістити дорослу людину. Її і зробили колись з цією метою. Мавританські мистці, що виложили її стіни чудовими різьбами не забули поробити в них маленькі отвори, щоб дати доступ повітрю. Цей прегарний предмет замовила мабуть колись молода жінка старого паші і користувалася ним по вподобі. Та одного дня паша підозріваючи її вернувся несподівано з подорожі додому і захотів оглянути скриню із середини. Не можна було найти ключа. Жінка поклялась, що у скрині нема нікого і що не вибачила би свому панові ніколи, якби він зіпсував такий твір мистецтва, розбиваючи замок.

Паша обіцяв їй, що скриня лишиться ненарушно. На його знак два мурини взяли скриню на плечі і кинули її в канал. Два дні пізніше скриня виплила на поверхню. Якийсь рибалка витягнув її на берег і найшов у ній трупа молодого шляхтича.

Поручник Фоґґі задивився на скриню і пригадав собі власну пригоду.

Марія мала теж старшого чоловіка, з яким була не дуже щаслива. Коли Де Вінчі виїжджав, Фоґґі зустрічався з нею в її павільоні. Минув місяць щасливих сходин і закохана пара почувала себе щораз щасливіша та спокійніша. Та одного дня причалив Де Вінчі несподівано своїм яхтом так, що служниця ледви встигла повідомити свою паню про цей нежданий приїзд. Фоґґі не мав куди втікати. Марія вже віддавна підсвідомо думала про сховище у скрині.

— Карльо, сховайся тут! — і піднесла віко скрині.

Карльо Фоґґі завагався. Він нераз казав їй, що найрадніше сказав би в очі її чоловікові, щоб звільнив її з невідповідного звязку і не робив її нещасливою. Та вона була така перелякана і так сильно прохала його сховатися, що він вліз до скрині. Марія зачинила її на ключ, сховала його на грудях і приготовлялась, щоб зустріти свого чоловіка якнайпогідніше: напудрувалась, потягнула ружем уста і відкрила книжку, яку буцімто читає. Коли почула недалекі кроки, сіла вигідно на кріслі і вдавала, що уважно читає. Де Вінчі стояв уже на порозі.

— Служниця сказала мені, що ти в павільоні.

Марія глянула на чоловіка і побачила, що його обличчя зовсім спокійне, без хмаринки підозріння. Він галянтно поцілував її в руку.

— Чи ти тішишся, що я вернувся раніше?

— Але-ж певно — вона всміхнулася.

— Не повіриш, як мені тяжко, коли не маю тебе при собі. Через те я перервав свою подорож. У мому віці не можна знати, як довго ще доведеться користати з твого товариства.

— Не розумію тебе...

— Що-ж? старість. Крім цього я подумав собі, що може тобі сумно самій.

— Щось ти нині дуже сентиментальний.

— Я завсіди такий супроти тебе. Я старий, а ти молода. Знаю, що легко в тобі закохатись. Ти молода і недосвідчена і теж легко можеш захопитися молодим.

Вона нервово розсміялася:

— Що ти нині не вигадуєш!

— Справді... Можливе, що вид цієї романтичної скрині наводить на мене такі фантастичні думки.

Задумався і по хвилині спитав:

— Доречі: я ніколи і не поцікавився спитати тебе, що ти таке там ховаєш?

— Книжки — відповіла Марія машинально.

Вона вже схвилювалася і з тяжким зусиллям володіла собою.

— А я ніразу навіть туди не заглянув. Покажи мені ці книжки. Я теж щось собі прочитаю.

Марія відповідала яко мога спокійно:

— Я десь поставила ключик... може і загубила. Зовсім так само як жінка того паші.

Де Вінчі підійшов до скрині.

— Замок тут міцний. Нелегко буде його розбити.

— Я теж не хотіла би нищити чудової різьби довкола. Я певна, що ключ найдеться

Де Вінчі сказав гострим тоном:

— А я ненавиджу цю скриню і хотів би її позбутися.

— Добре... коли так хочеш... завтра я покличу антикварів і продамо її.

— Чому завтра? Я вже нині як дивлюся на неї то лють мене бере. Позбудемося її ще нині.

— Але як? — відповіла збентежена жінка.

— Скриню найкраще викинути в море. Та вся меланхолія, яка огортає мене йде від неї. Уже тепер відчуваю, що мені зараз полегшає.

— Як тобі від цього полегшає! — крикнула жінка майже в розпуці і зрозуміла, що в цій хвилині мусить рішитися, кого із обидвох вибрати.

— Отже ти не маєш нічого проти? — спитав Де Вінчі.

— Чому я малаб мати щось проти? Як ти маєш такі примхи! Це мистецький, дорогоцінний твір, але коли ти хочеш його отак собі викинути в море...

І знизала плечима на знак, що це їй байдуже.

Кілька хвилин пізніше садівник і шофер кинули мавританську скриню у море.

Марія і Де Вінчі стояли мовчки в павільоні

Чесько-українські взаємини.

В салі „Унітарія" у Празі відбулася 7. ц. м. перша вечірка Т-ва „Чехословацько-Українська Взаємність". Після привіту голови Т-ва доц. д-ра Д. Паничика забрав слово д-р Ф. Тіхи і в промові про чесько-українські взаємини вказав на давність перших слідів взаємности братерських слав'янських народів. Імена св. Івана, св. Кирила та Метода вяжуться з першими історичними згадками про взаємини чехів з українцями. Чеська граматика Яна Благослава з наведеною у ній українською піснею „Дунаю, Дунаю, чого смутний течеш..." є такою згадкою з XVI. ст. Пізніше їх багато аж до днів, коли Т. Шевченко написав „Івана Гуса". Іван Франко виявив багато зацікавлення до чеської культури, як і чехи Челяковський, Колляр та інші до української культури. Дуже жваві літературні взаємини чесько-українські вже мають добру традицію та прокладували дорогу до ріжнобарвности й багатства цих взаємин. Значне зацікавлення українською проблемою виявив **проф. Т. Г. Масарик**, що виступав з відомими промовами про українську самостійність як посол віденського парляменту.

Після викладу відбулась цікава концертова частина програми, пізніше загальна забава з танцями.

Управа Т-ва вислала привітальну телеграму Т. Г. Масарикові.

„Українська справа в світлі оборони держави".

Дискусійний відчит ред. В. Бончковського у Варшаві.

(КТВ.) Дискусія буває тоді тільки цікава, коли беруть у ній участь люди, що полемізують в обороні протилежних, репрезентованих собою поглядів на дискутовану тему.

Такою власне дискусією була ота, яку викликав відчит ред. В. Бончковського на зборах української секції Орієнт. Кола Молодих у Варшаві 10. ц. м. Ред. Бончковський виступив властиво не зі спеціяльним рефератом, лише з устним сформулюванням свого відношення до справи, про яку багато писав уже на сторінках свого тижневика. Прелеґент ствердив, що проблема українців у Польщі так сильно зросла, що треба раз на все виключити супроти неї політику асиміляції, **на яку вже нема часу**. Асиміляцію треба відкинути. Польська історіографія XIX. в. не рахувалась з українською справою, всю вину упадку Польщі складаючи на недостачу мілітарної сили, недостачу проводу і т. д. Тепер джерела давнішого занепаду є саме найсильніші, як нпр. армія, а занедбані ділянки політики, як нпр. національні меншини, зросли до ролі д. важного чинника в політиці. В найближчих роках **неминучий є збройний конфлікт в Европі, конфлікт, в якому візьме участь і Польща**. Одначе Польща вбога на військові засоби і тому тим більше **не може злегковажити своїх меншин.**

Відношення Польщі до українців може опертися на двох тільки точках: зовнішньо на умові з квітня 1920 р., внутрішньо **на — конкретних, річевих, ясних уступках для українців, яким треба дати університет, якийсь відсоток державних посад і т. п.**

В вигляді наступаючої війни між Польщею та С.С.С.Р. лише й тільки так треба підходити до розвязання українського питання у Польщі.

В дискусії перший забрав голос студент Баранський, випущений недавно на волю зі слідчої вязниці, де перебував як головний організатор бльокади столичного університету. Промовець висловив здивування, що є ще нині поляки, які так як ред. Бончковський дивляться на українську справу. На думку промовця, ніякого українського народу не було й нема, українська церква це протидержавна стійка, діти мішаних подруж виходять завжди ярими українцями, польська молодь повинна йти на „креси" із кинджалом і **„стріляти кулю в лоб кожного, хто визнає себе українцем".**

На нечувано шовіністичну у змісті й формі промову, нота бене, докладно повторену за текстом п. проф. Ґломбінського (ґратулюємо п. професорові швидких наслідків „наукового" посіву!) відповів коротко й розторощуюче переконливо ред. Бончковський.

Він заявив, що його — як і кожного сучасного політика — не інтересує те, „хто створив українців". Факт, що **вони є і з ними, як з політичною силою, треба рахуватись**. Зрештою амбіцій якогось народу ніколи не можна квестіонувати й недоцінювати. Нпр. Міцкевич викладаючи у Парижі твердив, що чехи ніколи не будуть **самостійним народом, а сам Л. Василевський, такий прекрасний знавець національних справ на пів року перед повстанням незалежної литовської держави, уважав її за ареал, річ неможливу**. Також упадку Польщі ніхто не сподівався, а тимчасом він прийшов. Йти на українців з револьвером, значить **викликати криваву громад. війну** і це тоді, коли Польща не має навіть найважніших стратеґічних залізничих ліній. Пацифікація може бути, так як і остання, **прекрасним дарунком для Совітів**. І тому для безпеки державни не може бути мову про якусь громадян. війну, не можна бути революційним навіть у відношенні до жидів, бо це лише шкодить інтересам держави.

Дальші промовці підкреслили, що власне мішані подружжя являються найкращим асиміляційним чинником, що на тих територіях де польська культура зустрілась із українською, зазначується найбільший зріст української свідомости, що коли **однаково підносить цю свідомість Береза та, скажім, статистичний річник доц. Кубійовича, то краще піддержати державі це друге.**

Ред. Артемський висловився, що колиб хотіти видалити 7 міліонів українців за межі Польщі, то на це не сталоб державі грошей.

Смерть Т. Голувка не може бути арґументом проти згоди з українцями але навпаки арґументом за згодою. Один з дискутантів звернув увагу, що української церкви не можна називати стійкою воюючого українізму, хочби тому, що церква православна зрусифікована, а в церкві греко-катол. не бракне теж ультра-католицьких впливів. Промовець висловив здивування, як може учасник бльокади польського університету, якого одна поліційна **мотопомпа зразила до держави**, пропонувати полагоду української справи ножем.

На закінчення дискусії ще раз промовляв ред. Бончковський, повторюючи, що його програма не є **програмою любови ближнього, але програмою спільної мети**, при чому промовець защитував багато цікавих історично-соціольогічних прикладів.

Дискусія затягнулась пізно ввечір. Присутніх було понад 35 осіб. Проводив зборам п. Михалевич

З відчитової салі.

Д-р М. Дзерович: **ПРОБЛЕМА СТИҐМАТИЗАЦІЇ В СВІТЛІ МЕДИЦИНИ.** Академічний Вечір у Львові.

На вступі прелеґент зазначив, що важко в короткому рефераті вичерпати проблему стиґматизації, яка має вже величезну літературу. Комплекс стиґматичних явищ заторкує цілу низку наук, як теольогія, психольогія, парапсихольогія, медицина, парафізика, біольогія й ін. науки. Дослідникові стиґматизації важко опанувати ці всі ділянки науки. Медицина, яка донедавна була під виключним впливом матеріялізму, старається пояснити явища стиґматизації природним способом. Дальше прелеґент зясував функції кровоносних судин, нервів і мозку, відтак навів деякі приклади, зобсервовані лікарями. Під впливом великих потрясень деякі люди, особливо жінки, діставали криваві пятна, кривавлення, пруги на тілі, як від биття і т. д. Медицина звязує ці явища зі стиґматизацією і пояснює їх природним способом. Екстази божевільних і дервішів доходять до несамовитих річей. Розважування над ранами Христа в побожних людей, контемпляційний спосіб думання, можуть довести до проявів стиґматизації. Матеріялістична медицина не може пояснити візій і ясновидження. Щойно удуховлена медицина зможе взятися до справді наукового досліджування проблем стиґматизації.

О. д-р Г. Костельник, який забрав голос у дискусії, оперуючи фактами з життя української стиґматички Насті Волошин, підкреслив, що медицина не розвяже проблем стиґматизації, бо це надприродне явище, якого методами сучасної медицини не вдасться ніколи досліди́ти.

ПОРТИ УКРАЇНИ.

На зборах економічного семинару Українського Наукового Інституту у Варшаві 12. березня цього року п. **І. Липовецький** виступив з рефератом на тему **„Минуле і сучасне українських портів"**, в якому розглянув економічне значіння портів в Одесі, Миколаєві, Херсоні, Генічеську, Маріюполі та Бердянську.

Найцікавіші висновки прелеґента торкалися праці українських портів під большевицькою владою і були рясно ілюстровані даними офіційної радянської статистики. Ці дані свідчать, що в часі першої пятирічки пропускна спроможність українських портів була використовувана лише на половину. Пляни другої пятирічки передбачали значне збільшення товарообороту цих портів, але дійсність виказала цілковиту нереальність запроектованих норм, бо товарооборот портів, замість збільшуватися, почав поступово зменшуватися. Зовнішня торговля СССР з року на рік зменшується, а значіння чорноморських портів підупадає. Нічого дивного, що большевицький уряд асиґнує на їх розбудову мінімальні засоби.

Цілком інша ситуація витворилася-б, якби Україна звільнилася від чужинецької експльоатації і припинився безеквівалентний рух її багацтв на північ. Тоді для вільного, нормального товарообороту з закордонними ринками пропускна спроможність українських портів в їх теперішньому стані не вистачалаб, треба було-б витратити багато засобів і праці на їх поглиблення, поширення причальних ліній і портових теренів, механізацію портових робіт, розбудову складових будівель і т. і.

Присутні вислухали з великим зацікавленням реферату, який дав їм повний образ повстання українських портів у XVIII. ст., їх „американського", в швидкому темпі розросту в другій половині XIX ст. і сучасного занепаду.

Б. О.

і дивилися на велике порожнє місце, де стояла скриня.

— А я вже боявся, що ти ще розплачешся... Так дуже ти була привязана до цього старого мебля. Але я знав, що ти не спротивишся мому бажанню. Я навіть заложився і виграв заклад... Но, чи тепер ви вже вірите мені, пане поручнику? — крикнув він голосно.

З ниші зарослої плющем вийшов Карльо Фоґґі. Марія аж скрикнула з переляку і вся поблідла.

Де Вінчі пояснював спокійно:

— Я зустрів поручника приїхавши і знав, що він іде до тебе. У розмові про мавританську скриню я сказав, що ти страшенне її любиш, в все-ж якби я захотів, то ти згодилася би вкинути її в море. Поручник твердив, що ти ніколи не зробилаб чогось такого. Ну, і ми заложилися. Гадаю, що тепер ви вже переконалися, поручнику щодо...

Поручник уклонився:

— Аж занадто. А тепер дозвольте мені попрощати вас... Я ніколи вже не зважуся нарушити гармонії такого щасливого подружжя...

Старий дипльомат відповів холодно:

— Я нічого більше і не бажаю собі.

Марія не побачила Карла ніколи. Вона довідалася, що її чоловік знав про її зустрічі і мав другий ключ до скрині.

Де Вінчі повідомив її точно про умову, яку заключив із поручником. Він згодився дати розвід своїй жінці, коли побачить, що вона поручника справді кохає. Уявивши їй цю дружню змову, випраздувався, що знову мусить на якийсь час виїхати.

Коли Де Вінчі всідав на корабель, вона зрозуміла з тону, в якому прощався, що вона не побачить його вже ніколи.

Перекл. а. б.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Правне відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до Перемиської Єпархії та до Галицької Церковної провінції.

Ерекційні акти Апостольської Адміністрації для Лемківщини. — Апостольська Адміністрація і конкордат. — Апост. Адміністрація і гр.-кат. Перемиська Дієцезія та Галицька Церковна Провінція. — Помилкові шляхи Апост. Адміні страції та марні вигляди на будуче.

Канонічно-цивільно-правне істнування Апостольської Адміністрації на території Лемківщини спирається на двох, прилюдно-правних актах, а саме: 1) На конвенції Апостольської Столиці з урядом Польщі з 1934 р., і 2) на декреті Св. Конгрегації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934 р.

Щодо першого акту, то це заключений на 10 років (себто до 1944 р. включно) договір між Апостольською Столицею й урядом Польщі, на основі якого уряд годиться виділити з гр.-кат. Перемиської Єпархії її девять західних деканатів, а саме буківський, горлицький, грибівський, дуклянський, коросняський, мушинський, риманівський і сяніцький та еригувати на цій території окрему Апостольську Адміністрацію для т. зв. Лемківщини. Цією територіяльною, церковною областю має управляти залежний безпосередньо від Апостольської Столиці апостольський адміністратор. На основі окремої точки конвенції уряд дає йому дотацію з державного скарбу. Крім того апостольський адміністратор матиме до помочі трьох членів курії, теж оплачуваних урядом. Ця конвенція, що її не опубліковано ні не ратифікував сойм, обовязуватиме 10 років (себто до 1944 р. включно) з тим застереженням, що якщоб ні одна з договірних сторін не виповіла її по 10-ох роках,тоді вона обовязуватиме автоматично дальше на такий самий протяг часу. Отже тим самим з таким мовчаливим збереженням цієї останньої кінцевої клявзулі вище згаданої конвенції продовжилось би на такий сам період часу і прилюдно-правне істнування Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

Виконанням цієї конвенції з боку Апостольської Столиці був декрет Св. Конґреґації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934 р., що починається від слів: „Quo aptius consuleret..", що ним на вище згаданій території Лемківщини ереговано канонічно-правно і фактично Апостольську Адміністрацію. Одночасно в особі о. д-ра Н. Нагорянського призначено першого апостольського адміністратора для Лемківщини ad nutum Sanctae Sedis. Іменування другого і третього апостольського адміністратора для Лемківщини — в особах бл. п. о. д-ра Василя Масцюха й о. д-ра Якова Медвецького — спирається вже на цім першім, основнім, ерекційнім акті, як на правній основі.

Насувається тепер питання, яке є відношення обох вище названих, прилюдно-правних актів до конкордату, заключеного дня 10. лютого 1925 р. між апостольською столицею і Польщею, що з днем 23. квітня 1925 р. після ратифікації соймом і сенатом набрав сили державного закону?... Слід відразу відповісти, що оба вище згадані акти, себто і конвенція з 1934 р. і декрет Св. Конґреґації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934 р., в нічому не нарушують, не ослаблюють, ні не змінюють обовязуючих у Польщі постанов згаданого церковно-державного конкордату. Це тому, що оба ці прилюдно-правні акти, на яких спирається канонічно- і цивільно-правно Апостольська Адміністрація для Лемківщини, мають лише переходовий, тимчасовий характер і в нічому не змінюють установленого конкордатом і санкціонованого державним законом з дня 23. квітня 1925 р. (Д. З. Р. П. ч. 47, поз. 324 з 11. травня 1925) основного церковно-територіяльного поділу держави (себто поділу на церковні провінції і дієцезії). Вслід за тим і сам апостольський адміністратор для Лемківщини є призначений лише „ad nutum Sanctae Sedis", себто до довільної, часової, безпосередньої розпорядимости Апостольської Столиці, котра може його — на випадок потреби — кожної хвилини відкликати, зложити з уряду й усунути.

З цього льогічний і правний висновок такий, що канонічно- та цивільно-правну, територіяльну й ерархічну єдність і неподільність Галицької, Церковної Провінції, а в її складі і гр.-кат. Перемиської Дієцезії, установлену точкою б). девятої статті (IX. art.) конкордату з дня 10. лютого 1925 р., вище згадані два акти, про створення Апостольської Адміністрації для Лемківщини, не скасували, ні не обмежили, ні не нарушили!... Цю обставину підкреслює теж і Його Ексцеленція Кардинал Мармаджі, б. апост. нунцій у Польщі, у своїм листі до Ексц. Митрополита Андрея з дня 12. лютого 1934., ч. 12564. Отже не зважаючи на еригування на девятьох західніх деканатах гр.-кат. Перемиської Дієцезії т. зв. Апостольської Адміністрації Лемківщини — **ці деканати становлять дальше нерозривну частину гр.-кат. Перемиської Дієцезії і заразом таку саму складову частину Галицької Церковної Провінції.** Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — не є ніякою окремою, самостійною дієцезією, чи епархією, а тимбільше ніякою, окремою, церковною провінцією — і то ані під церковно-правним, ані під цивільно-правним оглядом!...

А чим-же є в такому випадку? **Є це тільки церковна, територіяльна область гр.-кат. Перемиської Дієцезії, виділена часово й провізорично зпід дієцезальної юрисдикції, гр.-кат. Перемиського Ординарія,** (а не з нерозривного, територіяльно-правного складу Перемиської Дієцезії!...), **і підчинена безпосередньо юрисдикції Святішого Отця Римського Папи, який її виконує через спеціяльного, підчиненого Собі безпосередньо Ординарія,** званого апостольським адміністратором Лемківщини. Далі з цього виходить, що; право до виконування дієцезальної юрисдикції Перемиського Ординарія на цій церковно-територіяльній области гр.-кат. Перемиської Дієцезії **не є ні відкликане, ні знесене, ні скасоване, а є лише ч а с о в о п р и п и н е н е** в тим канонічно-правним наслідком, що церковно-духовну юрисдикцію на цій области перебрав безпосередньо Св. Отець та доручив її виконування т. зв. апостольському адміністраторові для Лемківщини ad nutum Sanctae Sedis. Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — це тільки своєрідний **правний виімок (exceptio iuris),** що основного, територіяльного стану гр.-кат. Перемиської Дієцезії, ні теж правної непорушности та ерархічної єдности Галицької Церковної Провінції в нічому не зміняє ні не обмежує!...

На цій канонічно-правній основі **гр. кат. Перемиський Ординарій має і дальше право титулувати себе сяніцьким епископом,** себто епископом Лемківщини, над якою від і з уповажнення Апостольської Столиці виконує часово (після конвенції з 1934 р. на 10 літ) юрисдикцію покликаний ad hoc спеціяльно апостольський адміністратор. А якщо так, **то імя гр. кат. Перемиського Ординрія,** якому св. Апостольський Престол, — не еригувавши на Лемківщині окремої самостійної дієцезії, а лише часову Апостольську Адміністрацію, — полишив і на дальше потенціяльне право до виконування в будучности церковно-духовної юрисдикції над Лемківщиною, **слід виголошувати в літургічних і богослужебних текстах на території Апост. Адміністрації Лемківщини** — так, як виголошується імя Митрополита Галицької Церковної Провінції. Бо коли гр. кат. Перемиський Ординарій має слушну, канонічно-правну основу титулувати себе сяніцьким епископом, отже епископом Лемківщини, то чомуж би він не мав права до того, щоб на области, що є нерозривною частиною підчиненої йому церковної, епархіяльної території не згадувано його імени підчас богослужень?!...

Тому то **викинення розпорядком Апостольської Адміністрації Лемківщини з дня 25. лютого 1935 р. ч. 28/35 імени Перемиського Ординарія а заразом і сяніцького епископа в одній особі з богослужебних текстів на території Лемківщини,** є не тільки грубим нетактом, та ознакою поганого наставлення, під яким ця Апостольська Адміністрація через своїх нерозважних і розполітикованих керманичів почала своє фактичне істнування, **але теж правним нонсенсом і нарушенням!...** Цього різкого нетакту і нарушення не спішиться якось направити теперішній, „новий" апост. адміністратор Лемківщини!... Чому? Це вже глибока, окутана тайною тактика засади москвофільської каноністики і літургіки у відношенню до українців!... А тимчасом на лемківській церковній области слід виголошувати підчас богослужень по іменах св. Отця і Митрополита Шептицького також імена сяніцького епископа й апостольського адміністратора Лемківщини! А слід це робити не лише з огляду на приличність і такт, але теж і з огляду на літургічно-канонічну поправність та консеквенції!

Подрібні точки взаїмного відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до гр. кат. Перемиської Дієцезії і навпаки, точки, що уніфікують обопільну дисципліну клиру, нормують взаїмний обсяг таїнственної юрисдикції священиків на обох церковно-територіяльних областях, управильнюють спільні, маєткові і спірні справи та питання обсади душпастирських станиць в Апост. Адміністрації — з огляду на недостачу духовної семінарії на Лемківщині, **устійнює окремий договір, заключений літом 1935 р. у Варшаві між Лемківським і Перемиським Ординарієм** — під патронатом Апостольської Нунціятури у Польщі. Але цього договору або т. зв. modus agendi, що для українців є своїм змістом розмірно корисний, не введено ще дотепер у життя лише з вини керманичів Апостольської Адміністрації ні навіть не опубліковано.

При кінці слід підкреслити такий факт: Цій обставині, що Апостольська Адміністрація Лемківщини зараз від першої хвилини свого фактичного істнування вступила отверто і рішуче на помилковий шлях, яким вона вперто йде і досі, а це на шлях несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним центром, та явної боротьби зі загальними, національними аспіраціями своїх власних вірних, **цьому не винувата ні Апостольська Столиця, ні католицьке церковне право!** Цьому винні — і то на цілих 100% — фактичні керманичі Апост. Адміністрації. Вони — замість щиро й льояльно реалізувати **чисті, виключно релігійні інтенції Апостольської Столиці щодо Лемківщини** і поступати згідно з буквою і духом католицького церковного права та добрими і коректними, міжепархіяльними звичаями — поставились відразу бундючно й ворожо і до дотеперішніх гр. кат. церковних кругів, і до національних почувань та змагань тих своїх вірних, які признаються до української національної ідеольогії. Тимчасом саме лемки українці творять величезну більшість населення Лемківщини. Тому то Апостольська Адміністрація Лемківщини принесла для Катол. Церкви більше шкоди, ніж користи, а радше **саму тільки шкоду і ніякої користи,** бо Кат. Церква не лише не приєднала нікого з православних до католицизму, але ще зразила до Катол. Церкви і тих, які до цього часу були серцем і душею до неї привязані!

Тому то не лише українці-лемки повинні домагатись і дбати про те, щоб Апостольська Адміністрація Лемківщини, яка в очах вірних є основно скомпромітована і зненавиджена, або відразу (не ждучи на скінчення свого 10-ліття), перестала у своїй теперішній формі істнувати та вернулась під юрисдикцію свого правного, сяніцького епископа і перемиського ординарія або щоб управляв нею, як апост. адміністратор, ідейний, второпний, розумний і працьовитий **український священик!** Такий священик, який мав би за собою повне і беззастережне довіря усього духовенства і загалу вірних, та який — попри свою чисто релігійну і церковну працю — **ішов би назустріч національним і культурним змаганням свого власного народу!** У противлежньому випадку, якщо в короткому часі не дійде до радикальної зміни в Апостольській Адміністрації теперішнього стану, духа і наставлення, і до того згідно з національною честю та з національно-культурними аспіраціями українського народу на Лемківщині, — то Лемківщина готова ще — серед істнуючих і до крайности задразнених і напружених обставин — переміцитися під релігійно-церковним оглядом на запропащений, справді місійний терен, що буде вже підлягати не Св. Конґреґації для Східної Церкви, але Св. Конґреґації до Поширення Віри (De propaganda fide!...), так, як це вже було і давніше!... Тому caveant consules!

Лемки-українці.

Знижка стемплевої оплати при купні

нерухомости на ліцитації.

Міністр скарбу видав розпорядок з 18. XII. 1936 р. (Д. З. ч. 93, поз. 651) того змісту, що: 1) гіпотечний банк, 2) банк короткоречинцевого кредиту, 3) кредитова кооператива, 4) громадська сільська позичково-щаднича каса при купні нерухомости на ліцитації в часі від 1. січня ц. р. до 31. грудня ц. р., платять знижену стемплеву оплату у висоті 0,2%. Ця полекша обовязує теж тоді, якщо на згаданий час припав остаточний речинець ліцитації, в якому стверджено, що до ліцитації взагалі не дійшло.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Найчудачніші обезпечення.

Обезпечення перед щасливим коханням. — Шіснацять муринських королевих як премія.

„Нюс Вівер Журналь" з 13. ц. м. містить статтю Шарля Лідела з Ню Йорку про ріжні американські обезпеченевi чудасії. Стаття така цікава, що подаємо її в цілости.

Голівуд це не тільки місто казочного багатства, комфорту й величезних платень, але й найбільш дивоглядних обезпечень. Перед кількома днями принесла американська преса з Голівуду вістку, що одна молода й дуже гарна фільмова артистка обезпечила свої чудові, довгі, шовкові вії на суму 20.000 долярів. Досі ніхто не дивувався, коли якась фільмова зірка ебезпечувала свої стрункі ніжки, або вузькі гарні руки, або круглі гарно викроєні плечі на фантастичну суму. Таке явище було у Голівуді зовсім буденне і ніхто не робив з цього сензації. Алє обезпечення гарних вій здивувало навіть американських репортерів.

Обезпечені жаби.

Незвичайно цікавий випадок трапився американському фармерові Едвардові Ляндінгові, який мав в околиці Люісвілі величезну фарму расових жаб. Свою фарму обезпечив він перед стихійними нещастями на суму 5.000 долярів. Підчас останньої повені згинули йому всі жаби, що він їх доставляв до найкращих ресторанів. Одначе обезпеченеве товариство відмовилось виплатити фармерові відшкодування, бо виявилось, що Ляндінг залишив свою фарму без опіки, ще заки надійшла повінь. Використали це злодії і викрали жаби. А від злодіїв не була фарма обезпечена.

Зате куди хитріше уладився інший фармер Сам Гапкенс, який годував риби. Він обезпечив свої риби не тільки перед несподіваними випадками але обезпечив теж свою саджавку... від вогню. З цього дивовижного обезпечення сміялась ціла околиця, а сусіди таки в живі очі кпили собі з нього. Одначе одного дня вибухла в його фармі пожежа. Пожежна сторожа, яка негайно приїхала, заложила гідранти до саджавки і почала помпувати воду, щоб угасити пожежу. Правда, пожежу вогневики вгасили, але в саджавці лишилось на дні тільки болото, баговиння й кілька тисяч здохлих риб. Очевидно, що обезпеченеве товариство мусіло виплатити відшкодування за вогневі шкоди на фармі... і в саджавці.

Гроші ...за лисину.

Відколи одна з визначних зірок Голівуду обезпечила свою привабливу усмішку на 50.000 долярів, почали її наслідувати інші зірки, так, що створилась правдива школа найчудачніших обезпечень. За жінками пішли теж мужчини, одначе, щоб не наслідувати гарного полу, придумали ще оригінальніші обезпечення. Один із голівудських акторів обезпечив себе перед лисиною. Товариство дуже радо приняло таке обезпечення, бо молодий актор мав прегарну, буйну, чорну чуприну і ніщо не віщувало, щоб він її перед 45 роком життя стратив. Та вже по кількох літах почав колишній чепурун так швидко лисіти, що жінка виступила проти нього з розводовою скаргою. Щойно висока сума відшкодування, що її рад не рад мусіло виплатити обезпеченеве товариство, потішило лисого, як коліно актора в його нещастю.

Зате добрий інтерес зробило інше обезпеченеве товариство, в якому обезпечився один визначний фільмовий актор перед нещасливим коханням. Він заключив умову з фільмовим товариством, що зобовязується звесь час підчас своїх виступів у фільмі, жити парубком. Актор побоювався, що стріне одного дня якусь гарну жінку, залюбиться в ній і згодом одружиться. Це зломалоб раз на завжди його фільмову карієру. Тому теж побоючись наслідків такого „нещасливого подружжя", обезпечився перед ненадійним щасливим коханням. Обезпеченеве товариство зробило на тім незлий інтерес, бо цей актор ще до сьогодні нежонатий.

Відкинений гарем.

Найцікавіший обезпеченевий інтерес перевів славний американський агент А. Каванагі. Було це ще за добрих передвоєнних часів, коли Каванагі відбув подорож до полудневої Африки, щоб пoзнайомити там деякі муринські племена з користями американських обезпеченевих товариств. Підчас тієї подорожі попав він на „двір" короля Буно, що панував над муринським племенем Свазів. По довгих трудах і намовах удалось агентові намовити короля, що той рішився обезпечитись на суму 25.000 долярів. Та зовсім ненадійно виринула нова перешкода. Король Буно мав величезні простори, мав багато підданих, але не мав готівки. Тоді не їздили ще муринські königи в люксусових автах як сьогодні і не мали банкового конта. Одначе король Буно не мав клочча в голові. Він вибрав зі свого гарему 16 підстаркуватих красунь і оферував їх агентові, як обезпеченеву премію. Збентеженому агентові пояснив він, що обезпеченеве товариство робить знаменитий інтерес, бо одна жінка в краю Свазів варта 10 волів, а один віл 15 долярів. Каванагі подякував дуже ввічливо й відповів, що не може приняти такої почесної, живої премії і що він вдоволиться звичайними концесіями. Шіснацять королівських підстаркуватих красунь відійшли — на превеликий жаль хитрого короля — знову до свого гарему.

Сила привички.

Губернатор одного з північно-американських стейтів рішив звільнити одного вязня-злочинця, який 17 разів у свому авантурничому житті ставав перед судом і мав саме стільки присудів на загальну суму 117 літ вязниці. А що він двацять літ поводився у вязниці поправно, знаючи, що не зможе втікти, дирекція вязниці хотіла зробити йому приємну несподіванку й уможливити поворот до вільного життя. Старий вязень мав уже 68 літ, а у вязниці виросла йому довга, сива борода, якою він дуже гордився.

Коли директор вязниці відчитав вязневі акт ласки, вязень байдуже спитав: „Справді ви хочете мене звідси викинути? Бо бачите — я так уже привик до цього життя, що вже не уявляю собі іншого".

Радіостація в Мецці.

Провідні кола магометанського духовенства рішили перед якимсь часом вибудувати в Мецці, родиннім місті Магомета радієву стацію. Музулманські консерватисти прийшли вкінці до переконання, що рішуче треба використати радієві хвилі для передачі музулманських богослужень зі святого міста. Перешкод на шляху до реалізації цього пляну було чимало. В першу чергу не вільно християнам переступати меж „святого міста", тому вислали чотирьох магометан до Льондону, щоб вони там купили відповідні частини радіової стації і познайомились докладніше з радіовою технікою. Доволі важкою перешкодою був теж транспорт, бо в Мецці нема залізничої стації і всі причандали мусіли перевозити крізь пустиню караванами. Щойно по цілорічній будові станула в Мецці стація, яка стала надавати музулманські молитви на хвилях етеру

Совітський дивогляд.

„Комсомольська Правда" критикуючи безчинність організацій безбожників у кіровській окрузі, пише, що між організаціями безбожників і церквою витворилось свого роду співжиття; нпр. управитель дому соціялістичної культури в селі Боровичі, комсомолець Пермінов позичає літургічні одяги потрібні до противелігійних вистав від священника. Із вдячности за таку поміч ходить Пермінов із цілою своєю ріднею до церкви на богослужения. Совітські часописи пишуть, що богослужения є більшою атракцією від безбожницьких сходин, бо стоять на „кращім мистецькім рівні".

—o—

СТРАЙК БЛЬОНДИНОК.

У міських урядах американського міста Даласу працювало сім бльондинок і одна руда, тициянівська красуня. Цього року відбудеться в Даласі загально-американська вистава. З тої нагоди подав бурмистр Даласу до часописів оголошення, що магістрат потребує на час вистави службовичок брюнеток. Таке оголошення викликало величезне негодування магістратських службовичок-бльондинок, які рішили на знак протесту уладити страйк. Вони заняли кімнату бурмистра й заявили, що не покинуть її поки магістрат не заспокоїть їх домагань. Міська рада відбула в тій справі окреме засідання, на якому рішила, що краска волосся не може мати ніякого значіння для анґажування службовичок. Це рішення подали до відома страйкуючим бльондинкам, які перервали страйк і вернулись до праці.

ТАЄМНА ПЕЧАТКА

Урядова печатка ґенерального ґубернатора Альжиру має як прикрасу арабську сентенцію. Та ніхто не завдав собі труду перекласти зміст цієї сентенції.

Аж трапилося, що один учений дістав адміністраційний документ із тією печаткою, та — відчитав заплутані арабески арабської сентенції. Ось як вона звучить:

„Той, що шукає опіки в Бога, якому служить, та кохання у жінок, яких є опікуном і шафарем радощів світу".

Здається, що цією ілюзією найбільше задоволений сам ґубернатор Альжиру Ле Бо, що його вона торкається.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ДАТОК на УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ У Т-ВІ „СИЛА", 3. МАЯ ч. 10?

ГРАМОФОН ЗАМІСЦЬ ДЗВОНІВ.

У Франції, в місті Рубе перший раз спробували ввести замісць дзвонів — ґрамофон. Плиту із награними звуками дзвонів умістили перед мікрофоном, що передавав їх дальше при помочі сильних голосників.

Спроба повелась і відтепер у церквах Рубе будуть скликувати людей до церкви — ґрамофонові плити. Але в дуже святочні дні будуть дзвонити таки правдиві дзвони.

—o—

СІМКА В ЖИТТІ ГІТЛЕРА.

Живемо в часах, коли всякі ворожби, гороскопи й т. п. астрольогічні справи незвичайно займають сьогоднішні неспокійні уми. Отже цікаво буде розказати, яку ролю грає число „7" у житті Гітлера.

По невдачному пучі в Мінхені в 1923 р. посадили Гітлера в Ляндеберзі в келії ч. 7. 7. березня 1936 р. відкинув він Льокарно, при чому німецькі війська ввійшли до Надренії сімома дорогами. Відома нота Гітлера поділена на 7 точок; квестіонар міністра Ідена мав теж 7 сторін.

ВЕСЕЛЕ.

ІДЕАЛЬНИЙ ЛІК.

Гість: Отже ви запевняєте, що цей лік на поріст волосся справді добрий?

Аптикар: Чи добрий? Питання! Один із клієнтів намагався зубами витягнути корок і... до 14 днів виросла йому прегарна борода по коліна.

ЖІНОЧА ВДАЧА.

Пані почула підозрілий шелест у своїй спальні і відкрила під ліжком вломника:

— Ох, Боже! — скрикнула вона. — Алеж ви мене перелякали. Я вже думала, що це миш!

Ще про Загальні Збори Повіт. Союзу Кружків „Рідної Школи“ в Чорткові.

СПРОСТУВАННЯ.

На допис п. н. „Заг. Збори Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“ в Чорткові“ („Діло“, ч. 44) дістали ми широке спростування з 3. березня ц. р., підписане о. Іринеєм Осипом Вігоринським, з якого вибираємо отсе: О. Вігоринський був тільки один рік головою ПСК РШ в Чорткові, тому занедбання кружків РШ тягнуться від часів давніших. За головства о. В. збільшилися збірки в повіті та підготовлено 16 дитячих садків, з яких чинних було 8; інших не можна було урухомити через ріжні перепони. Більшість садків зорганізував о. В. сам, відбуваючи нераз дорогу по кілька км. пішки по ріжних селах. Щодо проповіди о. Вігоринського в дні 1. листопада, то він, згадуючи про проф. Грушевського і Винниченка, спирався на історичних матеріялах. Як б. старшина УГА та водночас з філольогічно-історичним факультетом о. В. був свідомий того, що має говорити і як говорити. Пропонований до нової Ради комісією-маткою о. Вігоринський не сказав, що з „червоними“ не буде працювати, але покликуючись на пастирський лист наших владик заявив, що вибору не може приняти тому, бо кандидатами до нової Ради є люди, що належать до „людового фронту“, при чому того закиду не зробив о. В. ні д-рові Рослякові ні дир. Тофанові. Ця справа — як пише о .В. — не на жаль, а в інтересі загального добра опинилися в суді. На Заг. Зборах при виборі голови дістав о. Вігоринський на всіх 44 делегатів 28 голосів, а дир. Шмата 16 голосів; не зважаючи на резигнацію, делегати примусили о. В. приняти головство. Дальше о. Вігоринський заявляє, що делегат ФНЄ не мав ніякого відношення до Заг. Зборів ПСК РШ в Чорткові. На думку о. В. ні він ні інші священики не моглиб анґажуватись у ФНЄ без попередньої згоди наших єпископів та без ясного спрецизування відношення ФНЄ до Кат. Церкви. Зрештою о. В. як монахові до ніякої політичної партії чи угрупування належати не вільно.

*

Від д-ра Петра Синенького дістали ми спростування того змісту, що він давав найвищі датки кожного місяця на РШ та платить найбільші жертви на будову дому РШ і їздить на рідношкільні анкети в Чортківщині.

Космацькі писанки на Великодні Свята.

Українські писанки мають світову славу. Та безсумнівно перше місце між українськими писанками здобули космацькі писанки з Гуцульщини і формою і підбиранням красок і неврівняним мистецьким виконанням.

Кружок Рідної Школи в Космачі впав на щасливу думку зорганізувати продаж космацьких писанок. Таким чином дасть змогу українському громадянству „на долах“ набути прегарні, оригінальні космацькі писанки для прикраси великодного святочного стола, а українське громадянство, купуючи космацькі писанки через Кружок РШ. в Космачі, дасть деякий заробіток космацьким мистцям і Рідній Школі прийде ввесь чистий зиск з цього підприємства.

Замовлення на космацькі писанки слати на адресу: **Кружок Рідної Школи на руки голови: Всч. о. Осипа Каменецького в Космачі біля Коломиї.**

Якщо Кружок РШ. в Космачі вислав би у край своїх уповажнених повновласників з писанками, то прохаємо їх прихильно приняти, радо розкуплювати у них писанки та поручати своїм знайомим.

Новий „замах“ на „Народній Дім“.

До канцелярії „Народнього Дому“, як повідомляє польська преса, переслав хтось післяв цю плюшеву театральну котару, яку поклали на столі, не розвиваючи. По кількох днях члени управи, урядовці та возні завважили, що по всій кімнаті, одежі, по меблях лазить повно вошей...

У пакунку з котарою найшли велике клубовисько вошей. Побоювання, що ті воші заражені тифом, виявилися безосновними.

Після нападу з гнилими яйцями це вже другий „замах“ на нову управу тої установи, що до недавна була доменою москвофілів. Цікаво відкіля „замахові“ набрали стільки тих „симпатичних“ звіряток. Хіба виплекали їх у своїй одежі.

КОНВЕРЗІЯ ПОЗИЧОК.

У вівторок 16. ц. м. сойм розглянув низку законопроектів, м.ін. законопроект про конверзію і заміну обліґацій державних, самоуправних і гарантованих державним скарбом позичок у чужих валютах, випущених на закордонних ринках. Ст. 1. законопроекту каже, що обліґації державних позичок у чужих валютах будуть на домагання посідачів сконвертовані на обліґації внутрішньої державної позички. З тією метою міністр скарбу зможе видати $4^1/_2\%$ внутрішньої державної позички. Висоту емісії устійнить міністр скарбу розмірно до числа зголошених до конверзії обліґацій. Обліґації $4^1/_2\%$ внутрішньої державної позички з 1937 р. будуть сплачені до 25 років від дати їх емісії при частиннім вильосуванні два рази до року обліґацій та викупні їх з вільної руки. Обліґації $4^1/_2\%$ внутрішньої державної позички передавнюються по 20-ох роках від їх вильосування, а купони обліґацій по 5-ох роках від дня їх платности. Далі законопроект уповажнює міністра скарбу продовжити час сплати, обнизити відсотки, та скреслити інші умовини самоуправних союзів позичок, що забезпечують 8% ґарантовані золоті комунальні обліґації Б. Г. К. з 1925 р. і гарантовані та забезпечені 8% амортизовані золоті обліґації з 1926 р. Уряд задумує сконвертувати зараз по оголошенні цього закону про конверзію позичок 6% долярову позичку з 1920 р., 8% позичку Дільонівську з 1925 р., 7% стабілізаційну позичку з 1927 р., 7% долярову позичку шлеського воєвідства з 1928 р. і 7% долярову позичку м. Варшави з 1928 р. За згодою Америки Б. Г. К. підпише нову умову з фірмою Аллен і Спілка того змісту, що обнижить відсотки від обліґацій, що їх має фірма Аллен і Спілка від Б. Г. К. та продовжить час сплати капіталу. З цих полекш скористають самоуправні союзи, що дістали кредит у Б. Г. К. Цим союзам продовжать час сплати позичок. Міродатні кола запевняють, що конверзія обійме теж сірникову позичку. Вкінці слід згадати, що обліґації $4^1/_2\%$ внутрішньої державної позички і приходи від цих обліґацій будуть звільнені від усіх державних і самоуправних податків та даний.

ПОПОЛУДНЕВЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

На нинішньому ранішньому пленарному засіданні сойм відіслав до комісії кілька законопроектів, м.ін. про конверзію обліґацій державних позичок, опісля перейшов до дискусії над урядовою новелею до президентського розпорядку про надзвичайні розємчі комісії. Промовляли посли: Гудуля (референт), Пшикліяг, Мруз, Копец і Мадейський та мін. Зиндрам-Косьцялковський.

Дальше пос. Вашкевич зреферував новелю до закону з 1933 р. про призначення доходів з грошевих кар на культурні та опікуні цілі для робітників. Закон ухвалили в 2. і 3. читанні. Пос. Качковський зреферував новелю до закону про реґулювання комунальних фінансів; забирали голос посли Кшечунович, Зомерштайн, Ванке, Закліка і Голинський, та віцепреміер Квятковський. Законопроект відіслали до комісії.

Пос. Святополк-Мірський зреферував законопроект про кінець акції віддовжування самоврядних союзів. Промовляли посли: Голинський, Дратва, Ольшевський та віцемін. Гродинський. Сойм приняв законопроект в 2. і 3. читанні.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ЗНОВУ ЗНЕВАЖИВ ГІТЛЄРА.

Як пригадуємо собі, посадник Ню Йорку Ля Гвардія недавно обидив німецький уряд, що його американський уряд за те перепросив. Вчора промовляв він на конґресі американських жидів у Медісон Сквейр Гарден. У промові підтримав він усі давні заміти та кинув у сторону Гітлера нові, ще більше зневажливі епітети. У такому самому дусі промовляв Джонсон.

По широкому світі.

На цьому вічі було присутніх 25.000 осіб

У Палестині щораз частіше доходить до жидівсько-арабських сутичок. Учора араби виконали 10 замахів коло Назарету і Гайфи.

Румунські університети отворять 20. ц. м., коли увійде в життя новий закон про високі школи.

Французький уряд усталив другу траншу позички національної оборони на 3.000,000.000 франків; підписувати її можна від 16. до 23. ц.м.

УССР центральний виконавчий комітет звільнив комісаря здоровля СССР і РССФР Камінського. На його місце прийшов Сергієв.

Французька права партія посла Доріо відбувала вчора збори у Версаю. Комуністи обкинули зібраних камінням та виверули 10 самоходів. 5 осіб ранено.

Румунський міністр освіти Анджелеску приїхав до Варшави. Він зложить візиту президентові та кільком державним особам, опісля гляне Познань і Краків.

—o—

НОВИНКИ.

— **В Українськім Лікарськім Т-ві черґові сходини** членів в пятницю дня 19. ц. м. в год. 7. вечором. На сходинах дискусія над рефератом д-ра О. Філяса на тему: „Напрямні організації та умовини праці лікаря в кооперативах здоровля“.

— **Виклад д-ра Ф. Колесси** „Народня пісня в житті і творчости Ів. Франка“ заходами Т-ва ім. П. Могили в середу 17. ц. м., год. 19., саля „Української Бесіди“. Вступ вільний

— **Організаційний Комітет Товариства Абсольвентів Торговельної Школи Т-ва „Рідна Школа“ у Львові** повідомляє всіх абсольвентів (-ок), що по затвердженні статуту веде свою статутову діяльність та приготовляє II. товариський зїзд, що відбудеться в днях 16. і 17. травня ц. р. В часі зїзду відбудуться установчі Загальні Збори Товариства. Ближчі дані про зїзд будуть подані у пресі. Зголошення просимо надсилати на адресу Т-ва, Львів, вул. Чарнецького 26, м. 4. — За Організаційний Комітет: **Іван Мацєйовський, Ірина Бальбірер.**

— **Пригадуємо членам** Кооп. „Український Театр“ у Львові про Загальні Збори, які відбудуться 20. березня в год. 5-ій попол. при вул. Шашкевича 5., партер, у домівці кооперативи.

— **Нові успіхи Марії Сокіл за кордоном.** Наша відома співачка Марія Сокіл і Антін Рудницький повернулися з концертової поїздки в Чехословаччині, де м. ін. виступали з шести концертами на Підкарпатті, в Ужгороді, Мукачеві й Хусті. Вся місцева преса — українська, російська, чеська і мадярська — висловлюється про виступи Марії Сокіл у словах найбільшої похвали, називаючи їх „правдивими тріюмфами“, які викликували бурхливі овації переповненої салі“.

— **У справі Пласту на Закарпатті.** У статті під цим наголовком, поміщеній у вчорашнім (57.) числі „Діла“, пропущено через помилку, що її передрукували ми з ужгородського „Українського Слова“.

— **Розбудова ляборaторій львівської політехніки.** До Львова приїхала міністеріяльна комісія, щоб розглянутись в можливостях розбудови лябораторій та варстатів механічного виділу львівської політехніки та будови механічної досвідної стації. Маґістрат дав під цю будову безплатно ґрунт на Кадетській горі.

— **Впертість гуцулів перемогла!** В минулому році ходила молодь села Татарова, надвірнянського повіту, з колядою на Рідну Школу. Трапилося, що уповноважений Головною Управою РШ збірщик з повновластю, відимованою у надвірнянському старостві, пішов на обід. У міжчасі надійшов постерунковий і забрав усіх молодих колядників на поліційну станицю. Там відобрали їм всі заколядовані на Рідну Школу гроші і до того проти всіх колядників зробили донос до старости за недозволену збірку. Надвірнянське староство покарало всіх 13 хлопців гривною по 2 зол. за буцімто нелегальну збірку. Проти того всі покарані хлопці внесли рекурс до окружного суду в Станиславові, який увільнив усіх від вини і кари. Незаконно покараних боронив в окружному суді адвокат д-р Михайло Литвинович зі Станиславова. Таким чином правда перемогла. Цього року колядники з Татарова заколядували 60 зол. і 30 сот. та всі гроші переслали Головній Управі РШ. — Честь і слава завзятим гуцульським рідношкільникам!

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі виграні: 10.000 зол. на чч. 8947, 15195; 5.000 зол. на ч. 176003; 2.000 зол. на ч. 21433, 92534, 99207; 1.000 зол. на чч. 60325, 90202, 114961, 117869; 500 зол. на чч. 14860, 72118, 87161, 124051, 125911, 139140, 1949892; 400 зол. на чч. 1402, 1710, 27130, 38072, 47923, 96112, 165676; 250 зол. на чч. 14658, 14664, 18222, 23127, 302215, 87863, 90346, 92584, 100846, 105137, 107582, 109825, 117475, 160160, 179175, 192188, 194118; 200 зол. на чч. 6307, 17055, 25945, 28504, 35135, 39665, 42711, 43766, 60925, 86684, 97114, 104318, 117508 118015, 130978, 139201, 140135, 142875, 148902, 151342, 162256, 163148, 166472, 16997, 172550, 176884, 177874, 182267, 187210.

— **Безробітні на роботи в Сандомирщині.** Як вачувати, компетентні чинники хотять перенести частину безробітних із Львова, Дрогобича і Перемишля до нової промислової округи, яка повстає в Сандомирщині. Із самого Перемишля знайде працю кількасот осіб.

— **Коминярський страйк у Львові** припинено з доручення головної орґанізації у Варшаві.

— **Конкуренційні торговельні підприємства.** **У Львові відбулося посвячення двох польських торговельних підприємств, уладжених на більші розміри в Ринку ч. 9. „Християнський крам“, що продає всякі можливі товари і при вул. Коперника ч. 5. склад мужеської та жіночої конфекції. Отворення цих торговельних підприємств пройшло під гаслом: свій до свого, оборони польськости міста та переходу з дефензиви до офензиви! Проти кого? — не трудно догадатись.**

— **За протижидівські ексцеси.** Перед окружним судом у Бережанах відбулася розправа проти учасників биття жидів і нищення жидівських буд підчас минулорічного відпусту в Уневі перемишлянського повіту. Засуджено Мих. Мартинишина і Василя Квіну по 7 місяців, а Стеф. Боренка, Мик. Снежика, Петра Пилипчука, Павла Квіму, Мик. Мика, Петра Корчовського, Павла Олійника, Дм. Жука, Мик. Жука та Івана Боднара по 6 місяців вязниці. Більшости засуджених припинено кару на 5 літ. Двох обвинувачених увільнено.

— **Арештування.** Слідчий відділ у Коломиї перевів ревізії серед діячів „Кола молодих“ польської народової партії. Наслідком ревізій арештовано голову „Кола молодих“, Владислава Стояловського за ріжні політичні виступи. — У Стрию арештовано урядовця маґістрату Маєра, що спроневірив 900 зол., які зібрано як кари, стягнені з мешканців адміністраційною владою.

— **Знову студентські демонстрації у Варшаві.** Виклади у варшавському університеті і політехніці припинено знову аж до відкликання. Причинились до цього бурхливі демонстрації студентів, які вибухли 15. ц. м. проти академічної влади з приводу дисциплінарних присудів на студентів за давніші ексцеси. Демонстрації мали також протижидівський характер.

— **Шкільні популярні поїзди.** Шкільні кураторії подали до відома дирекцій шкіл, що міністерство шляхів увело окрему пільгову тарифу для шкільних популярних поїздів. Популярні поїзди для шкіл будуть складатися з пульманівських вагонів з місцями для спання. Кожний поїзд обчислений на 600 учнів. Трасу будуть так назначувати, щоб шкільні прогульки могли відвідати щонайменше три ріжні місцевости за один тиждень. За проїзд будуть брати виїмково низьку оплату по 9 зол. 30 сот.

— **Гаракірі у Львові.** Китайський купець-похатник Кін-Юн-Пен залюбився у гарній львовянці Сонсядівній (вул. Кондукторська 5), а коли вона не приняла його освідчин, він пробив собі штилетом живіт, при чому зранив печінку. У шпиталі ствердили, що життя самовбивника в небезпеці.

— **Підпалили фільварок.** На фільварку в Коростятині бучацького повіту, який державить Ядвига Чарнецька, вибухла пожежа, наслідком чого згоріли дві стирти збіжа з 30 копами вівса і пшениці. Вогонь був підложений.

— **Краєва хроніка.** У вязниці городського суду в Горлицях повісився на віконній краті Сидір Сембратович з Новиці, спільник бандита Вондоловського, що згинув підчас поліційної погоні в Ропиці Пільній. — Ряшівський окружний суд засудив на півтора року вязниці громадського секретаря в Улючі пов. Березів, Олександра Клоса за спроневірення 700 зол.

— **Самогубство на кострі.** В Перемишлі 17-літній умовонедужий Роман Максим, користаючи з неприсутности матери, розложив у кухні купу дров і підпалив. Опісля сів на цьому кострі і так сильно попікся, що незабаром умер у шпиталі.

— **Повінь на Совітській Україні.** В цілій совітській Росії головно на Україні виливи рік приймають грізні розміри. Повінь зробила великі шкоди під Дніпропетровськом і Кривим Рогом. В цьому місті 500 домів находиться під водою. Рівень ріки Інулець піднісся на 7 метрів.

— **Три смертні присуди, один виконаний.** Варшавський апеляційний суд розглядав справу грабіжницької шайки, що бушувала на терені білостоцького воєвідства і вбила кілька осіб. Провідником шайки був Пантелеймон Храменко, членами Йосиф Опацький, Мик. Хлебич і Семен Романчук. Окружний суд у Білостоці засудив Храменка, Опацького і Хлебича на смерть, а Романчука на досмертну вязницю. Храменко не вніс апеляції, а що президент Річипосполитої не скористав з права ласки, Храменка повісили на вязничному подвірі в Білостоці. Щодо інших засуджених апеляційний суд затвердив присуд. Деякі польські часописи стараються укузати з того протиукраїнську зброю і називаючи засуджених українцями, підсувають їм диверсійні пляни, співділання з українцями, що вбили мін. Перацького, тощо

— **XI. Міжнародній молочарський конґрес у Берліні** відбудеться з кінцем серпня ц. р. (22.—28. VIII.), що буде звязаний з великою міжнародньою молочарською виставою. Конґрес скликує „Світовий Молочарський Союз“, оснований 1903 р. у Брісселі, на основі постанови останнього конґресу, що відбувся перед двома роками в Римі. На конґрес зголосилося вже чимало національних орґанізацій, а на виставу запові́джено вже стільки експонатів, що приходиться поширити терен вистави. Самих викладів і рефератів зголошено по кінець лютого 446, а зголошення йдуть ще дальше. Програма конґресу й вистави вже устійнена і цими днями появиться подрібний проспект та будуть розіслані запрошини закордонним інтересентам. Усі запити полагоджує та зголошення приймає Генеральний Секретаріят XI-го Міжнародного Молочарського Конґресу (Berlin SW 68, Lindenstrasse 28). З. К.

— **Кари за знущання над звірятами.** Міністерство внутр. справ у Варшаві вислало до воєводів і старостів обіжник у справі карання загли́ми карними наказами за знущання над звірятами. Міністерство пригадало, що ще в квітні 1934 р. поручило, щоби адміністраційна влада використала прислугуючі їй управнення розпорядку про карно-адміністраційне поступування. Вони можуть поручити властивим державним і самоуправним функціонарям, щоб накладали карними наказами гривни за проступки проти декрету з 1928 р. про охорону звірят.

— **Проти нарушення публичної моралі.** Литовський міністер внутрішніх справ оголосив розпорядок, яким установляє кари за провини проти спокою, моральности і публичного порядку. Розпорядок передбачує кари гривни до 100 литів не тільки за самі провини проти моральности і спокою, але й за вживання на публичних місцях старих російських проклонів, яких уживають на Литві здавен-давна. Одночасно встановлено кари за непорядки в домах і крамницях. Як відомо, старі російські проклони не перевелися ще й в Польщі.

— **Земля запалася в басарабському селі Варцаресті.** Серед села повстала щілина довга на 380 метрів, широка на 50; 7 господарств зникло з лиця землі, 78 зовсім завалилося. Втрати дуже великі.

— **Летунська катастрофа.** В суботу в 23. годині вилетів з Брюсселі до Кельну британський літак „Юпітер“; з того часу слід по ньому загинув. Після довгих пошукувань найшли його щойно нині біля Мемінґен у Віртемберґу. Виявилося, що літак розбився; 3 особи, що ним їхали, згинули.

— **Чехи вимирають.** Як повідомляє чеська преса, в чеському селі Дубчанах не вродилася в 1936 р. ні одна дитина, хоча в селі живе 350 душ. То значить, що в 1942 р. до першої кляси місцевої школи не прийде ніхто. Слід зазначити, що село Дубчани досить багате. Чеська преса дуже занепокоєна цим проявом, бо він може колись довести чеський нарід до загибелі.

— **Вінчання князя Віндсору з п. Сімпсон** відбудеться, як повідомляє віденська преса, 22. травня ц. р. в палаті англійського посольства у Відні. У вінчанні возьмуть участь члени англійської королівської родини.

— **Ріжні вістки.** Англійський літак, що належав до летунської бази у Брні, розбився. Згинули один старшина і підстаршина. — В Уруґваю в місцевости Сан Хозе померла еспанка Ізабель Хіль, що прожила 126 літ. Біля арґентинської місцевости Ля Мереед упав у пропасть омнібус, причому 12 пасажирів згинуло а 11 тяжко потовклося.

— **Справлення помилки.** В ост. числі „Діла“ у статті о. прот. Табінського „Церковно-православні непорозуміння“ надруковано: „в справах її компетентна влада світська“; мусить бути: „в справах її некомпетентна влада світська“.

—o—

Останні вісти.

З ВЕЛИКІ ПРОТИНАСТУПИ ЧЕРВОНИХ ЗАЛОМИЛИСЯ.

Велика перемога національних військ над Харамою.

Авас подає: Червоні перевели вчора завзятий протинаступ на становища на північ від Харами, що їх нац. війська заняли перед 2-ма днями. Після 2-годинного рукопашного бою наспіли національні резерви, що **прогнали червоних та загналися глибоко у їхні становища і заняли їх; нац. військам дісталося кілька місцевостей та важних стратеґічних точок.**

БАРСЕЛЬОНА ЗБОМБАРДОВАНА.

Один корабель затоплений. 4 особи вбиті, 13 ранених.

5 літаків надлетіло нині рано з північного заходу над Барсельону; вони скинули кільканацять бомб на пристань, затоплюючи один вітрильник. У прибережній дільниці бомби знищили кілька домів, убили 4 особи і 13 ранили.

Два дальші протинаступи червоних відбито також з великими втратами.

✝ Посмертні згадки.

МАРІЯ З ТРОХИМОВИЧІВ ГЕРАСИМОВИЧ,
вдова по начальнику суду в Рогатині, упокоїлася в Бозі по тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни в суботу 13. ц. м. в 85. році життя в Рогатині. Похорон відбувся в неділю 14. ц. м. в год. 1-ій пополудні до родинного гробівця.

Подяка.

Почуваюся до милого обовязку зложити цією дорогою щиру подяку всім українським Редакціям часописів, які на своїх сторінках помістили теплу згадку про мою сороклітню працю і з того приводу зложили побажання. Дальше дякую сердечно всім тим українським Установам і Підприємствам, які ріжними шляхами надіслали мені привіти, а накінець всім Вельмишановним Особам і членам моєї родини, які з нагоди цієї радісної для мене хвилини висказали щирі побажання особисто або письмом.

Зокрема сердечно дякую моїм теперішнім Товаришам праці — Маслосоюзникам, які дали почин до відсвяткування мого ювилею і так достойно його вшанували.

Стрий, 12. березня 1937.

Ольга Бачинська.

—o—

Спростування.

1. Неправдою є, що я як власничка фабрики „Ополянка“ просила колинебудь представника „Центрореклями“ „поручати“ вироби фабрики, а правдою є, що дня 19. лютого 1937 р. в 9. годині зранку, зголосився у мене невідомий мені пан і подаючи себе за представника „Центрореклями“ запропонував дати оголошення до свого журналу, та настирливо домагався показати йому фабрику.

Правдою є те, що я відмовилась покищо це зробити тому, що представник Ц. Р. не міг мені дати остаточних цін за оголошення, як теж і те, що реклямую вироби фабрики в інших періодичних українських часописах. Правдою теж є, що я відкинула пропозицію звернутися у справі цін до Центрореклями у Львові, будучи того погляду, що наскільки Ц. Р. має якесь побажання, може звернутись до мене писемно.

Ще правдою є і те, що цей пан, щоб „переконати“ мене про багатство і розміри реклями в їхньому журналі, продав мені один примірник журналу за 80 грошів обіцюючи, що у справі реклями прийде до мене він сам або хтось інший від них за місяць, хоч я про те не просила.

2. Неправдою є, що „Центрореклама“ довідавшись про істнування моєї фабрики вислала „негайно“ до мене свого представника, а правдою є, що цей „представник“ на початку розмови зі мною заявив мені, що про істнування „Ополянки“ довідався принагідно щойно в Бережанах від свого товариша, у котрого ночував.

3. Неправдою є, що в Бережанах нема ні одної людини, щоб ту фабрику бачила — від найповажніших громадян почавши — а правдою є, що саме найповажніші громадяни Бережан фабрику бачили і про неї видали свою опінію.

4. Неправдою є, що властителька „Ополянки“ обгортала будинок, що його називає фабрикою цукорків строгою таємницею і категорично відмовляється його якнебудь показати“, а правдою є, що фабрика істнує офіційно, є зареєстрована, санітарно-будівельна комісія оглядала будинок, його влаштування та фабричні приладдя та визнала все відповідним до ведення підприємства і продукції згідно з приписами закону. Правдою є, що я, як власничка фабрики, даю дозвіл кожному, хто приходить до мене із щирими намірами, оглянути фабрику, а не дозволяю оглянути тим, що (а їх уже було багато) приходять до фабрики на розвідки від ріжних конкуренційних фірм. Що в цьому випадку я не помилилась, свідчить це:

а) Питання, що їх мені ставив цей пан і просто засипував мене ними, були ідентичні з тими, які вже кільканадцять разів ставило мені одно інформаційне бюро в Варшаві.

б) Цей пан купив в одній українській крамниці в Бережанах більше родів виробів моєї фабрики, певно не для консумційних цілей (щоб згодом на зборах С. У. К. і П. показувати їх кому треба і нетреба).

в) Довідувався у спосіб досить неетичний (на залізниці в Бережанах (щоправда безуспішно), куди „Ополянка“ висилає свої вироби. Цей останній факт не має вже хіба нічого спільного зі збиранням інформацій про український характер фабрики.

5. Неправдою є, будьто би я говорила „про рушні машини“, а правдою є, що я взагалі про роди машин не говорила, як тільки те, що інформувалась про машини у одного львівського інженира.

6. Неправдою є, будьто я „ширю поголоски, що „Ополянка“ в більшости тільки перепродує вироби чужі“, а правдою є, що такі поголоски розсіває одна фабрика, у злобних конкуренційних цілях, щоб за всяку ціну її знищити.

7. Неправдою є, „що фабрика „Ополянка“ подає себе за українську — „реклямує і продає як український продукт“ а... „в більшости перепродує чужі вироби, а правдою є, що фабрика є справжньою українською фабрикою, працює тільки українським капіталом, виробляє поверх вісімдесять родів ріжноманітних цукорничих виробів, а чужого товару не продає.

Збірна заява українських повітових місцевих товариств та установ у Бережанах, проголошена прилюдно на сторінках „Нового Часу“ і „Діла“ на підставі особистого ствердження всього на місці — є найкращою відповіддю на всі наклепи, що їх наводить „Центрореклама“ у своїй заяві.

8. Щодо т. зв. „моральної відповідальности“, що її хоче брати на себе „Центрореклама“ за українські фірми — то думаю, що інформувати функціонерів адміністраційної влади про брак вивіски на фабриці хіба не входить у сферу тієї „моральної відповідальности“.

9. Українські торговельні круги знають „Ополянку“ та знають теж її вироби і мають до неї та її виробів повне довіря.

Бережани, в березні 1937 р.

І. Качмарська,
власничка фабрики „Ополянка“.

ВІДГУКИ ДНЯ

Гість із Перемишля.

З далекої закутини — Кадлубиць, у брідському повіті, їхав я до Перемишля — як до Бразилії, чи іншої Канади. На моїх плечах появився перший хрестик, у Перемишлі повстав „Гімназіяльний Інститут“, а в моїх Батьків виринув проект дати мене до нього на виховання.

Пять годин залізницею, на полях шум вітру, на стаціях гамір, у Львові гармідер, потім знову шум і гамір і врешті — Перемишль.

І страх...

Завтра здавка до ґімназії в незнаних мурах, перед незнаними людьми.

А потім перший обід у „ґімназіяльнім“ серед незнаних товаришів і старших до осьмаків включно. А ще потім — дні за днями, то ясні то слотливі, то тихі, то бурхливі — цілих вісім літ.

Ясні дні: прогульки, проходи, купілі в срібколентім Сяні, копаний мяч, танці в Шпінетера з котиліоном, вечерниці „Сянової Чайки“ без інститутовок, їзда на саночках попри „Інститут для дівчат у Перемишлі“, концерти і... страйки.

Слотливі дні: двійки, перший день по кожних феріях, конференції в школі і „конференції“ з настоятелем бурси, раз поправка (в 7-ій клясі з греки!) і десь колись карцер.

Чому це нині прийшло мені на думку і чому я це нині пишу.

Десь тому кілька місяців прийшов до мене гість із Перемишля — Звідомлення ґімназії за 1935/6 рік. По стільки літах взяв я знов до руки ґімназійний шематизм, в якім колись так жадібно шукав за своїм іменем. Рік за роком появлялося воно, все вище і вище аж дійшло до недосяжних висот — до „іспит зрілости зложили“.

Переглядаю звідомлення і бачу, що це ювилейне видання — в сорокліття першої матури. Звідомлення — не звичайний собі зшиток, а груба книжка, дбайливо видана, цікаво зредагована, а на кінці — спис учнів і їх пізніша доля. Є там і моє назвище і моя доля. А поруч мене назвища тих, що сиділи зі мною в одній клясі, в одній лавці. Гей, гей! Скільки то вже літ як ми разом сиділи і скільки змін від цього часу! Перечитую одно назвище за другим — з моєї кляси шіснацять хлопців має дописку: згинув на війні. Такий то вже наш річник, не тільки в Перемишлі, але й на цілому світі. Припало йому першому рушити на ворога і тому стільки з моєї кляси має цю дописку.

Переглядаю листок за листком, оглядаю призабуті види і думкою вертаюся в місто моєї молодости. Симпатичне воно і положенням, і підсонням і атмосферою.

Але життя йде, події одна за другою настигають і — я призабув ювилейне звідомлення. Помогло мені до цього в великій мірі те, що дирекція просила прислати за нього три золоті... Був би зовсім забув.

Але добрі люди є всюди, а в Перемишлі, думаю, більше як де. От і один з таких добрих людей написав до мене письмо і пригадав мені обовязок супроти своєї ґімназії. Міг би я пустити пригадку в непамять, адже на другий рік може ґімназія видати два-три томища не за пару, а за парканацять золотих! Але коли зважити добру волю, ювилей — щоправда тільки сороклітний і велику працю, вложену в звідомлення, то справа стає ясна: треба післати. Хоч би за те, що прислали мені клапоть Перемишля і його ґімназії, клапоть мого юнацького життя і клапоть ясного неба, на якім поплили білими хмарками мої спомини з молодих літ.

Галактіон Чіпка.

На викуп решти паїв „Українського Городу“.

Виказ XXX.

Зложили в „Центробанку“ в зол.: Григорій Іванчук, власник коп. нафти Борислав 50. Покутський Господар коол. Коломия 25. „Сокіл“ Комарно 20. Д-р В. Кіндрачук, Ланцут 10. Сушків Володимир, Борислав 10 і кличе: інж. Батицького Волод., Борислав, Пятницю Антона, Борислав. Український Кооп. Банк „Сукіль“ Болехів 10. Кооп. „Згода“ Волче, Турка ад Стрий 10. Кооп. Міщанська Торговля, Радехів 10. Д-р Степан Грабар і Олена Грабар, Мости Великі 10. Володимир Підлісецький, Катовиці 10. Левицький, Катовиці 5. Кооп. Єдність Домажка Лісна 5. Кооп. Згода Покрівці 5. Особа Олександер, Млинів 6. В. Бiлинський, Бережани 5. о. Іван Гаврилишин, Стрий 5. о. Андрій Злупко, Гладишів 5. Д-р Кушнір Степан, Яворів 5. Демчина Гриць, Жовква С. К. 5. Д-р Шекета Михайло. Галич 5. Юрій Нападієвич, Посіч 5. Лепка Наталія, Коломия 5. Д-р Осип Скульський, Бурштин 5. Союз Українських Купців Тернопіль 5. Добош Андрій, Мразниця 5. Інж. Роман Сенишин, Львів 5. Д-р Евстахій Селянський, Кути 5. Корнеля Куликова. Зборів 5. Мондрейовський Данько, Яблонівка 5. о. д-р Лев Глинка, Львів 5 і кличе: о. М. Хавлюка, ректора Малої Семинарії у Львові. Володимир Лаврівський, Львів 5. Батюк Степан, Висова 5. „Сокіл“ Тернопіль 5.11. о. Володимир Ардан, Жлпин 5. о. Мирослав Ріпецький, Люсик 5 і кличе: о. К. Медицького, Довжнів, о. С. Гаука, Варяж, о. В. Жука, Жужелі. о. Степан Рудь, Львів 5. Д-р Свистун О. Тернопіль 5. Іван Савків, ем. упр. шк. Коломия 5 і кличе: о. І. Пасічника, Ляхівці, М. Басараб, Борислав, А. Молчко, Яворів. М. Свистун 5. д-р Шкварок Ос., Будзанів 4. Корн. Біловор, асес. нот. Рава Руська 4. і кличе: д-ра Волощука і д-ра Берика Рава Руська . Роман Петрицький, СУК Чортків 4. Д-р Володимир Пасічник, Богородчани 4. Франс Яворський, Гуминська 3. Іван Чмелик, упр. школи Дубравка 3. Ірина Мартинець, Осмолода 3. і кличе: Леокадію Левицьку і Соню Лучаківську. Семен Василак, Ходорів 3. Д-р Мельник Льонгин, Рогатин 3. о. Гела Іларіон, Белз 3. Григорій і Юліянна Зайшли, Коломия 3. А. Іваночко, Валовичі Долішні 3. о. Граб Степан, Устрики Долішні 3. Володимир Матвіїв, Калуш Р. М. 3. Іван Железко, Чортків 3. Марусяк Осип, Болехів 3. о. Викторій Корчило, Лукове 3. Осип Ернест, Богородчани 2.50. Д-р Осип Кохут, Богородчани 2.50. о. Олекса Зарицький, Ступава Вижна 2.50. Михайло Дубицький, Стрий 2.50. Д-р Кліш, Комарно 2.50. о. Ярослав Кушич, Комарно 2.50. М-р Мисак Володимир, Любачів 2.50 і кличе: м-ра Т. Кульчицького, Любачів, д-ра С. Жука, Любачів, інж. Михальчишина Б., Любачів, о. Олександер Середович, Рихвалд 2. Пилипчак Микола, Коровники п. Перемишль 2 і кличе: Романа Осипа і Кузьмінського Волод. Микола Квасілевський, контрольор поштовий, Коломия 2. Григорій Гречух, Струтин Нижний 2. Ожибко Дамян, Свісте п. Радимно 2. Петронеля Сенкусь, Старий Самбір 2. Інж. Роман Грицай. Рогатин 2. о. Голинський Петро 2. Гнат Володимир, Перемишль 2. Інж. Кашубинський Дмитро, Ярослав 2. Павло Ващук, ем. упр. школи, Холоїв 2. д-р Янович Осип. Галич 2. Василь Сабат, Судова Вишня 2. Іван Шот, Городок Ягайлонський 2. Філія Союзу Українок, Перемишль 2. о. Іван Кебуз, Майдан Синявський 2. Тарас Сєнків, Болехів 2. Василь Двера, Потік, Єдліче 2. Дмитро Казимирів, Зеленів 2. Дир. Совяк Степан, Рава Руська 2. Греголинська Марія, Перемишль 2. Гаврисевич Ігор, Львів 1.50. Степан Литвин, Холоїв 1. Читальня „Просвіти“, Кути 1. Василь Уричко, Устрики Долішні 1. Галушка Іван, Лісько 1. Петро Обаль, арт. маляр, Старогард 5. Інж. агр. Степан Дудар, Галич 5. М-р Р. Кривоносюк, Каменчин 5. Текля Яхницька, Паушівка 5. Олекса Британ, Яворів 4.50. о. Таксій, Кобрин 3. Микола Тиндик, Судова Вишня 2. Василь Цалинюк, учитель Нараїв 2. Григорій Гетьман. Лучинці 2. Андрій Кучериша, Кенти 1.50 і кличе: Андрія Ковзка, Н. Лесюка, Вадовиці, Н. Микитюка, Ізлебник к. Кальварії, Н. Гадрак, Бистра к. Бельська і Володимира Біленького, Кенти к. Бельська. В Земельному Банку зложив о. Ілля Янковський 5.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал. Р. VII., ч. 1—2 за січень-лютий 1937. Зміст: Дмитро Николишин: Ту добру частку вибрала. — Б. Жарський: Путній день; Марш у пустині. — Р. Манґе (Студит): Палії. — Р. Дурбак: Апокаліптичний день. — Я. Сірецький: Свят-вечір. — Н. Королева: Лік. — І. Марків: Люкс ін тенебріс. — О. Г. Костельник: Любов ближнього, її основи і функції. — Д-р Я. Гординський: Жіноче питання в повісті Рад. України. — Ю. Косач: Жак Бенвіль — державний муж. — Рецензії. — Хроніка. — З преси і журналів. — Нові книжки.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ, місячник Чина Найсвятішого Ізбавителя. Йорктон, Саск., березень 1937. Р. IX. Ч. 3.

ВІСТИ З ЛУГУ. Львів, лютий 1937. Р. XII., ч. 2.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Львів, березень 1937. Р. XVI. Ч. 7.

ВОГНІ, ідеольогічний журнал нового покоління. — Львів, лютий-березень 1937. Р. VII. Ч. 5-6.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, Львів, березень 1937. Р. XII. Ч. 3.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 21. лютого 1937. Р. XIII. Ч. 7-8.

МАЛІ ДРУЗІ, ілюстрований журнал для української дітвори. Львів, березень 1937. Ч. 3.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КАЛУШ:
17. III. Вій.
18. III. Шалапут.

З Калуша їде театр до Станиславова. Дня 20. III. в суботу виставить театр оперету Я. Барнича „Шаріка". Білети можна вже набувати в Українській Книгарні.

Український Театр „Заграва".

СТАНИСЛАВІВ:
17. III. „Муравлі".
18. III. „Земля" Стефаника (академія).

Великий Театр:

Середа, 17. III. год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.
Четвер, 18. III. год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.
Пятниця, 19. III. год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.
Субота, 20. III. год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пісня її мами" з Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Непотріб".
ВАНДА: „Родина Ротшильдів", „Напад на Конго".
ГРАЖИНА: „Маєрлінг".
ЕВРОПА: „Поворот до життя".
КАСІНО: „Втеча Тарзана" з Джонні Вайсмілєром.
КОПЕРНИК: „Шаржа легкої бригади" (Кримський орел).
МАРУСЕНЬКА: „Шаржа легкої бригади" (Кримський орел).
МЕТРО: „Бавиті".
МІРАЖ: „Братерство крови".
МУЗА: „Його золота рибка".
ПАКС: „Голгота".
ПАЛЯС: „Пісеньєар Відня" із Секе Сакалем.
ПАН: „Сильветки".
РАЙ: „Буде краще" із Щепком і Тоньком.
СВІТ: „Агасвер" (Жид вічний скиталець) і „Тайна д-ра Чандлера".
СТИЛЕВЕ: „Сам на сам" з Павлею Веселі і ревія.
ТОН: „Бенгальський тигр".
УТІХА: „Людина з двома лицями" та ревія.
ХИМЕРА: „Марія Стюарт".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Єгипет".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 17. березня 1937.

Берлін (357) 9.00 Гутірка: Спорт і здоровля, 14.15 Барвна всячина, 16.45 Форт. твори, 19.15 Розр. музика, 21.00 Концерт війсьв. орх., **Білгород** (437) 18.00 Популярні пісні й мельодії, 21.00 Весела авд., **Будапешт** (550) 12.05 Орх. концерт, 13.00 Сальон. музика, 15.55, 18.00 „Турандот" оп. Пуччіні, 19.30 Циг. музика, 22.15 Форт. ресітал, **Відень** (507) 12.00, 13.10 Розр. концерт, 15.15 Авд. для дітей, 17.10 Арії в супр. скрипки, 17.30 Бразилійські пісні в супр. гітари, 19.35, 20.00, 21.00 Симф. концерт, 21.55 Танк. музика, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 21.15 Марші та пісні, 22.30 Нічна музика, **Міляно** (369) 17.15 Скрипка, 19.00, 20.40 Розрпвкова музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Парсіфаль", оп. Веґнера, **Прага** (470) 12.35 Розр. концерт, 20.30, 21.00 „Ліс" комедія на осн. Островського, 22.20 Легка музика, **Радіо Парі** (1648) 13.00, 14.00, 14.30 Розр. концерт, 14.15 Пісні, 15.25 Оповідання, 17.45, 18.00 Камер. музика, 18.45 Спів, 21.00 Форт. ресітал, 21.45, 22.00, 23.00 „Ля Бернез" оп. Месаджера, **Рим** (421) 17.15 Камер. концерт, 19.45 Легка музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.20 Веселі мельодії.

Четвер, 18. березня 1937.

Берлін (357) 17.00 Пісні й форт. музика, солісти, 17.30 Китиця нар. танків, 19.15 Соната на флет, альтівку й арфу Дебісія, 20.00, 21.00 Весна та кохання, розр. концерт, **Білгород** (437) 21.30 Пісні, 22.20 Популярні мельодії, **Братислава** (299) 18.10 Скрипка, **Брюселя фр.** (484) 21.00, 22.00, 23.00 „Богема" оп. Пуччінія, **Будапешт** (550) 12.05 Орх. концерт, 19.00 Сальон. музика, 20.30 Концерт циг. орх., 22.50 Концерт оп. орх., **Відень** (507) 10.30 Сільська музика, 19.25, 20.00 Концерт бажань, 22.20 Італ. й англ. мадригали, хор, **Дайтшляндзендер** (1571) 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Класичні сонати Моцарта, 20.10 Шуманів вечір, **Кошиці** (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття, **Міляно** (369) 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Лящін фаре а Ніні" комедія Мацолетія, **Мінхен** (405) 8.30, 9.00 Веселі мельодії, 10.30 Для дітей, 12.00 розр. концерт, 16.30 Концерт давньої музики, 19.00 Смичк. квартет ес-дур Реґера, **Прага** (470) 16.10 Розр. музика, 17.15 Славянські пісні у вик. Стефановича, 21.05 Форт. ресітал, 21.30 „Комедія на мості", рад. опера Мартіну, **Радіо Парі** (1648) 10.30 Орх. музика, 13.15, 14.00, 14.30 Розр. концерт, 14.15, 15.30 Пісні, 16.00 Оповідання, 17.30, 18.00 Театр. авд.: „Клеопатра" траг. Жоделєа, „Софонізб" Де Мерета, 21.00 Спів. ресітал, 21.45, 22.00 Камер. музика, **Рим** (421) 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Франческа да Ріміні" оп. Зандонаї.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 17. березня 1937.

6.30 Раніщня авд., 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл.. 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Виволоноєя курятко, Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт солістів, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Штука робити закупна, 14.30 Легка музика з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт. 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Мендельзон: „Гебриди" увертюра, гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Рубінштайн: Мельодія, гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Ар. Скот: Рапсодія, гр. пл., 16.10 Над альбомом почтових марок (для старших дітей), 16.25 „Тисяча й одна ніч" суїта Серг. Бортковича у вик. орх., 17.00 Фінляндська кампанія марш. Ридза-Сьміглого, 17.15 Концерт солістів, скрипка, тенор, форт., 17.50 Гутірка з Ел. Ожешковою (фікційне інтервю), 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Робітниці вправляють, 18.20 Бетовен: Соната ц-моль (патетична), Рондіно, з гр. пл., 18.40 Заг. скринька, 18.50 Нові пестівні ростини, 19.00 Вояцька чеснота, 19.25 Трансмісія з життя: „Світ праці", 19.45 Концерт творів Гендля та Баха, 20.20 Й. Масн: „Похвала банальности" діяльог, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Оповідання про Шопена: „У замках Шотляндії", форт., 21.45 Г. Фор: Форт. квінтет г-моль оп. 45: форт., скрипка, альтівка, віольончеля, 22.20 „Співи Міцкевича та філяретів" муз. авд., хор, Стан. Гейда тенор, форт., 22.40 Танкові мельодії, гр. пл.

Четвер, 18. березня 1937.

6.30 Раніщня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл.. 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Муз. поранок для вселюдних шкіл: орх., Бендер бас, хор, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Мала орхестра, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Подумаймо про городовину для власного вжитку, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Орбіс говорить, 15.18 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Історичні марші, попурі, гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Грейс Мур і Йос. Шмідт, з гр. пл., 16.20 Хвилина питань, авд. для старших дітей, 16.35 Сальон. квартет, 17.00 Святочні клопоти господині дому, 17.15 Сучасна польська музика, з гр. пл., 17.50 Про спогади Бол. Лімановського, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Сніговий комунікат, 18.13, 18.17 Спортові вістки, 18.20 Пісеньки зі звукоаиків, гр. пл. 18.35 Базальт зодився на Волині, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Мати" Моровович-Щепковської, 19.30 Резерва, 20.30 Польські нар. пісні, хор, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 От. Маліновський: вступне слово, форт., Шлемінська спів, 21.55 Легка й танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Концерт бажань.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.13, 88.70, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28.00—5.25·50, Фльорени гол. 289.35—287·65, Франки фр. 24.31—24.17, Франки швайцарські 120·60—119·80, Фунти англ. 25.88—25·72, Ґульдени данц. 100.20—99·80, Корони ч. 16.60—15.80, Кор. дан. 115·54—114.70, Кор. норв. 129.98—129.00, Корони шв. 133.43—132.45, Ліри італ. 24.20 — 23.70, Марки фінл. 11.43—11.00, Марки нім. 124·00—120·00, Шил. австр. 96.00—95.00, Марки нім. срібні 133, 129.

Акції.

Банк Польський 100·50, Цукор 30·75, 31·00, Вугіль 21·50, Ліліпоп 13·95, 14·00, Стараховичі 35·00, 35·20.
Тенденція сильніша.

Папери.

3 поз інвест. І. ем. 65.75, серія 85·00, 3 проц. поз. інв. 2 ем. 65·00 серія ненот. 5 пр., поз. кон. 54.50, 55.00, 6 проц. поз. дол. купон 50·51, 4 проц. пр. дол. 45·47, 45·25, 7 стабіл. 368·00, купон 73·31, 4 проц. поз. консол. 52.6¹, 51·00, 51·50, 2 ост. др.
Тенденція сильніша.

Збіжжя.

Львів, 16. III.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	29·25—29·50
Пшениця збір. червона	28.50—28.75
Пшениця одн. біла	29·00—29.25
Пшениця зб. біла	28.25—28.75
Жито шт. I.	23.50—23.75
Жито шт. II.	23.25—23.50
Вика темна	20·00—20·50
Вика сіра	19·00—19·50
Конюшина червона нат.	95·00—100·00
Конюшина вільна від кан.	100·00—115·00
Конюшина вільна від каняки 95 проц. чистоти	120·00—125·00
Мука пшен. ст. гат. I вис.	45·75—46·25
„ „ гат. I А	44·75—45·25
„ „ гат. I Б	43.75—44.25
„ „ гат. I Ц	42.75—43·25
„ „ гат. I Д	41·75—42·25
„ „ гат. II А	40·25—40·75
„ „ гат. II Б	30.75—40·25
„ „ гат. II Ц	39.00—39.50
„ „ гат. II Д	37·75—38·25
„ „ гат. II Е	35.75—36·25
„ „ гат. II Ф	34·25—34·75
„ „ гат. II Г	32.25—32.75
„ „ гат. III А	26.00—26.50
„ „ гат. III Б	24.50—25.00
Мука пшенична паст.	21.50—22.00
Мука пшенич. разова до 95%	32.25—32.50
Мука пшен. жит. вис. 0—30%	37.50—38·00
Мука житна гат. I. 0—50%	35.00—35·50
Мука житна гат. II. 50-65%	25.50—26.00
Мука житна разова 0·95%	29.25—29·50
Мука житна понад 65%	22·00—22.50
Висівки житні	14·25—14·50
Висівки пшен. грубі	15·25—15·50
Висівки пшен. середні	14.25—14·75
Висівки пшен. мілкі	15·00—15·25
Висівки ячмін.	14·00—14·50

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 16. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-стація заладовання:

	льоко ст. заладов:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	26·75—27·75
Жито збір. 693 гр/л. 3%	21·75—22·75
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	20·25—20·50
Овес легко задощ. 444	20.25—20.50
Овес не задощ. 456	20·50—20·75
Гречка 10%	30·00—31.00
Кукурудза жовта	21.00—21·25
Кукурудза червона	22.25—22·50
Коноп. сімя	43.00—44.00
Соняшникове сімя	44.00—45.00
Насіння льону	55.00—56.00
Вика сіра	17·50—18·00
Вика темна	18·50—19·00
Конюшина чер. натур.	90.00— 95.00
Конюшина чер. без каняки	105.00—110.00
Конюш. ч. без каняки 96%	115·00—120·00

Ціни не змінені. Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 16. березня п. р. кооперативам платив за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	3·15 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3.20 „
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3·20 „
молоко від 11. I. ц. р.	0.18—0.19 „
копа яєць	3.20 „

Тенденція сильна на масло й молоко на яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 16. III п. р. платив своїм доставцям за 1 кг живої птиці, льоко подвіря птахорізні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.45 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.20 „
Курки молоді I. кл. товсті без запияку на ногах від 1.80 кг. вгору	1.20 „
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.30 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Надзвичайні Загальні Збори Товариства „Взаїмна Допомога" непринятих до служби службовиків б. австрійської і російської держави та емеритів відбудуться при вул. Короля Ліщинського ч. 28 дня 18. квітня 1936 в год. 3. пополудні, а на випадок браку потрібної кількости членів в год. 4. попол. без огляду на число членів. На порядку дня: 1) Відкриття Загальних Зборів § 20. 2) Відчитання протоколу. 3) Звіт з діяльности, касовий і Контр. Комісії. 4) Вибір Виділу і Контрольної Комісії. 5) Біжучі справи. 6) Внески і запити. — Дан. Павлюк, голова, Мих. Солонника, секретар. 453

Деканат Теольоґічного Виділу Гр. кат Богословської Академії у Львові подає до відома заінтересованих, що передконкурсові і передординаційні іспити відбудуться в місяці **квітні дня 5-го** (понеділок) і **в місяці травні дня 10-го** (понеділок). 451

На викупно Укр. Городу зложив через Адм. „Діла" д-р Лебедович, Мостиська, зол. 3.—.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.